

GLASNIK

DECEMBER 1985, ŠTEVILKA 12, LETO XIX

IMP Glasnik izdaja Delavski svet sozda IMP — Industrijska montažna podjetja v 7.500 izvodih. Uredništvo: Ljubljana, Likozarjeva 6, telefon (061) 321-043. Člani odbora za obveščanje sozda IMP so: Anka Brezec, Janez Dolinar, Marjan Gantar, Vladimir Jambor, Lojze Javornik (odgovorni urednik), Jože Kovač (predsednik), Jelka Mayer, Bogdan Sagaj, Majda Slapar, Ivan Šuligoj, Dragica Vake (namestnica predsednika) in Helga Vovk. Tiska Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani. Vnenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Po mnenju Sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1-72 z dne 26. 9. 1974 je IMP Glasnik oproščen temeljnega davka od prometa proizvodov.

Pogovor s sozdovim generalnim direktorjem

Leto 1985 bo za IMP precej uspešno

Navada je, da ob koncu leta delamo obračune minulega leta in snujemo načrte za naprej. Tako je stekel tudi pogovor z generalnim direktorjem sozda IMP inž. Francem Kumšetom.

Iz teka se leto 1985. Kako ocenjujete poslovne rezultate sozda IMP v tem letu? Mnogi podatki kažejo, da je bilo uspešno. Po daljšem času je IMP dosegel rezultate, ki presegajo republiško povprečje. Kateri so po

vašem mnenju največji dosežki v iztekajočem letu?

»V celoti vzeto letos poslovni sistem IMP dosega boljše rezultate, kot smo jih pričakovali na začetku leta. Naj navedem samo nekaj podatkov! V desetih mesecih je ves IMP imel skoraj 32 milijard dinarjev fakturirane realizacije, kar je celih 96 odst. več kot lani v istem času. Tudi analiza poslovanja v prvih devetih mesecih je pokazala ugodno sliko. V poslovnem sistemu smo v trideset let dosegli 77 odst. plana. Izvoz smo povečali kar za 139 odst.,

uvoz pa le za 85 odst. in v IMP-ju svoje uvozne potrebe pokrivalo. Indeksi celotnega prihodka, dohodka in čistega dohodka presegajo stopnjo inflacije. Sredstva za osebne dohodke so za 85 odst. večja kot v istem obdobju lani, skupna poraba za 61 in poslovni skladi za 67. odst.

Zaposlenih je bilo v vsem IMP-ju 2 odst. manj delavcev, kot smo planirali, učinkovitih ur pa smo naredili celo 8 odst. manj od plana. Glede na to, da ob enem plan realizacije presegamo, je to ugoden podatek.

Dohodek na delavca smo v primerjavi z lanskim letom povečali za 62 odst., čisti dohodek za 86, osebne dohodke in sklad skupne porabe pa za 107 odst. Čisti osebni dohodek na zaposlenega se je povečal za 87 odst., tako da je bil povprečni osebni dohodek v prvih devetih mesecih 52.810 dinarjev, kar je za 85 odst. več kot v istem obdobju lani.

Vsi ti podatki govorijo o pozitivnem trendu. Smo pa imeli tudi organizacije, ki so imele na koncu tretjega trimesečja izgubo — in sicer v skupni višini 440 milijonov. Največji problemi so v Panoniji in Kmetijski mehanizaciji, izgubo pa so imeli tudi v Tenu-Energetiki in Elektrokovinarju.

● Nadaljevanje na 2. strani.

8. zimske igre IMP bodo 22. februarja v Kranjski gori

Organizator 8. IMP-jevih zimskih športnih iger, delovna organizacija Klimat, Ljubljana, Vojkova 58, obvešča vse delavce kolektiva, da je predviden datum za igre sobota, 22. februarja 1986. Za športne igre so že rezervirali teren v Kranjski gori na Brsnini.

Tekmovanje bo v skladu s poslovnikom športne aktivnosti IMP-jevih sindikalnih organizacij. Tekmovali bodo v veleslalomu in tekih v moški in ženski konkurenci.

Podrobnejše informacije bomo objavili v januarjski številki IMP Glasnika. V januarju bodo organizatorji tudi poslali bilten s prijavnicami sindikalnim konferencam oziroma športnim poverjenikom.

ORGANIZACIJSKI ODBOR

Vsem bralcem Glasnika želimo člani Odbora za obveščanje in uredništva mnogo uspehov in zdravja v letu 1986!

Dela v Igalu so v polnem zamahu

Največji objekt v Jugoslaviji, na katerem izvaja dela IMP, je gradnja druge faze Inštituta dr. Simo Milošević v Igalu. Investitor ocenjuje, da bo predračunska vrednost celotnega objekta presegla 8 milijard dinarjev.

IMP je na tem objektu projektiral in zdaj tudi montira vse instalacije. Delo bo za nas vsekar lepa referenca, saj je Inštitut dr. Simo Milošević hotelsko-zdraviliški objekt z bogatim terapevtskim in rekreacijskim delom (velik pokrit bazen 33 krat 25 metrov, manjši bazeni, v katerih bo ogrevana mineralna voda itd.).

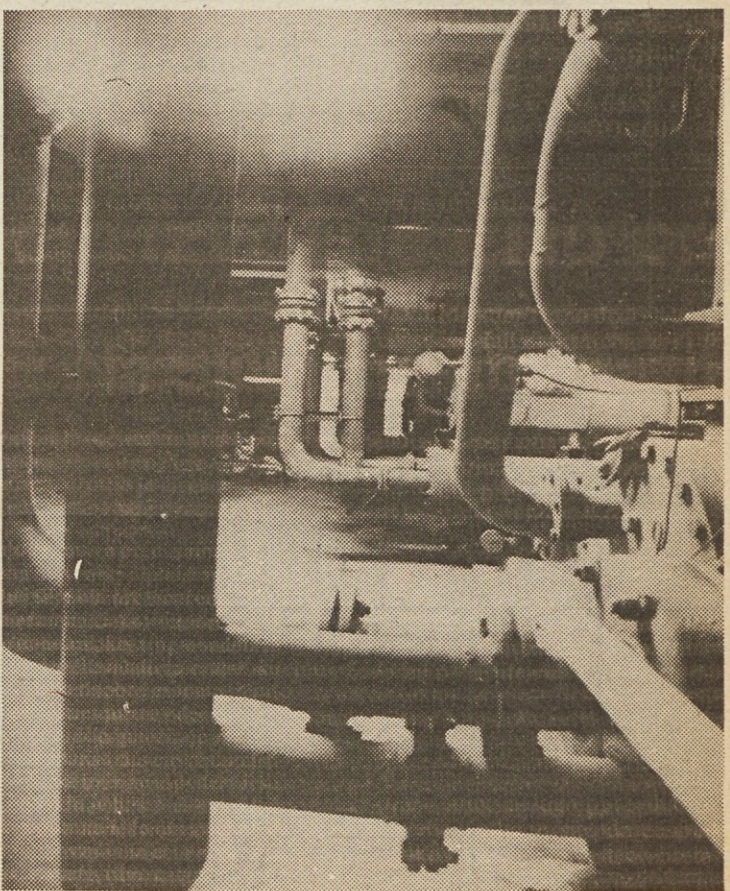
Posebnost tega objekta pa je, da bo dobival vso toplotno oskrbo preko toplotne črpalke z največjo močjo celih 7 megavattov. To bo daleč največja toplotna črpalka v Jugoslaviji in tudi ena največjih v Evropi. Na-

črte zanjo so naredili v Projektivnem biroju, montažna dela pa so izvedli OV-jevi monterji. Zelo pomembno je tudi, da je skoraj vsa oprema, ki so jo vgradili, jugoslovanska — med njo je tudi zelo veliko IMP-jeve.

Ko smo se proti koncu novembra mudili na gradbišču, je bilo na njem živahno kot v panju. IMP je grobo strojno

montažo v glavnem že končal in zdaj prehajamo na fino, medtem ko so elektromonterji nekoliko bolj zadaj, ker so bolj odvisni od izvajalcev gradbenih del. Ti zdaj tudi hitijo na vso moč, saj je cilj investitorja odpreti ta lepi objekt do naslednje turistične sezone.

Obsežnejšo reportažo, v kateri opisujemo dela v Igalu, posebej še toplotno črpalko, pa tudi kraj sam, objavljamo na 4. in 5. strani.

Na zgornji sliki je hotelski del Inštituta dr. Simo Milošević — spodaj pogled v stojnico toplotne črpalke.

Tio presega svoje izvozne načrte

V idrijskem Tiu so dosegli lep izvozni uspeh: v nepolnih dveh mesecih so izdelali za firmo Nickel 1.530 protipožarnih loput, ki jih je Nickel prodal na Češkoslovaško. Vrednost tega posla je 200.000 zahodnonemških mark.

Kaj to pomeni, pove podatek, da je približno toliko protipožarnih loput prej znašala normalna Tiova celoletna proizvodnja. Potem je prišlo Nicklovo naročilo in ni jih bilo malo, ki so se spravevali, ali je Tio sposoben izdelati tako velik zalogaj.

Tudi zahodnonemški partner je bil predviden in Nickovi predstavniki so se prišli v Idrijo prepricati, ali je delo organizirano tako, da se bo uspešno končalo. Osebnost sem jim moral obljubiti, da bomo nalogo opravili, »je povedal vodja proizvodnje loput v Tiu Vinko Brenc. Pri tem kvaliteta ploeh ni bila sporna, saj jo je partner poznal že od prej. Edino pomembno so imeli na stiskanje

V Tiu so začeli izdelavo polizdelkov 15. oktobra, 6. novembra pa montažo. V novembru so izdelali večino naročenih loput, do 7. novembra pa še manjše tipe. Največja mesečna proizvodnja, ki jo je Tio dosegel pred tem, je bila 300 loput — zdaj so jo torej presegli kar za petkrat.

Za izvedbo tega velikega naročila so v Tiu uvedli nekaj izboljšav v proizvodnji — in sicer predvsem organizacijskih, od tehnoloških pa predvsem to, da so ročna orodja pri lepljenju azbestnih lamel nadomestili s pnevmatičnim. Kot pravi Tiovi direktor Zdenko Golob, s tem niso zadovoljni in imajo v proizvodnji loput, pa tudi drugih iz-

delkov, še precej nalog za izboljšanje tehnologije.

Omenimo še, da je Tio presegel tudi načrtovani obseg kooperacije s firmo KAH, za katero izdelujejo ohišja, od nje pa kupujejo rototerme.

»Vse to smo dosegli z maksimalnim angažiranjem kolektiva, je povedal Zdenko Golob. Proizvodnja loput za Nickla je tekla vsak dan od 6. do 22. ure, kadar so lovili roke za transport, tudi vso noč, delali pa so tudi marsikatero soboto in nedeljo. Skratka, v vodstvu delovne organizacije dajejo vse priznanje delavcem za izjemno angažiranje. Posebej poudarjajo prispevek Panonijinih delavcev, ki so okrepili proizvodnjo in ne nazadnje tudi Tiovih režijcev, saj še vedno izvajajo sklep, da dela vsak od njih 16 ur mesečno v proizvodnji, poleg tega pa so vse, od priprave, na-

bave in drugih služb opravili svoje delo tako, da je proizvodnja tekla gladko.

V Tiu so povedali, da se je pri tem delu močno angažiral tudi tozd Marketing, ki je urejal vso potrebno izvozno dokumentacijo in odnose z naročnikom. Še posebej zadovoljni pa so bili, ker so Marketingovi sodelavci spremljali ves potek proizvodnje in prihajali tudi v Idrijo, da so sproti reševali vse probleme.

Uspešno izdelane lopute in kooperacija na rototermih pa nista osamljena primera Tiovih uspehov. Tio je tretje trimesečje končal brez izgube — sicer praznih skladov, a s poslovnimi trendi, ki zbuja realen optimizem, da bodo njegove gospodarske težave kmalu stvar preteklosti. O poslovanju te delovne organizacije pišemo podrobneje na 6. strani.

L.J.

Stališča in sklepi problemske konference ZK SOZD IMP o razvoju do leta 1990

Priprava:
Komisija za sklepe, imenovana na seji problemske konference

1. V tekočem srednjeročnem obdobju je SOZD IMP zabeležil nekaj pomembnih uspehov. Kljub hitremu zmanjševanju investicijskega povpraševanja v Jugoslaviji, smo prebrodili to obdobje brez večjih finančnih pretresov, posebej pomembni pa so dosežki na področju investicijske dejavnosti v tujini, kjer si je SOZD IMP s kvalitetno izvršitvijo pogodbenih obvez pridobil zelo dobre reference.

2. Analiza za obdobje 1980—1985 pa nam razen dosežkov odkriva tudi naše slabosti, ki jih v tem obdobju nismo uspeli odpraviti.

— Pomankanje dolgoročne usmerjenosti, premajhna vlaganja v razvojno raziskovalno dejavnost in zato prepočasno osvajanje novih proizvodov in novih programov.

— Premajhna in preveč razdrobljena investicijska vlaganja, zlasti premalo v sodobno tehnologijo in opremo.

— Zaostajanje v načrtnem pridobivanju in šolanju strokovnih kadrov.

— Obstoječa poslovna organiziranost SOZD IMP ni prilagojena potrebam učinkovitega poslovanja, zlasti ne tržnega nastopa.

— Premalo sistematično proučujemo tržišče, zato številne poslovne odločitve sprejemamo na slepo.

— Nismo dosegli enotnega tržnega nastopa, tudi zaradi prekrivanja proizvodnih programov in nedosledne regionalne tržne politike.

— V SOZD IMP nismo v celoti uveljavili potrebnih povezovalnih mehanizmov, zlasti združevanje sredstev, politike in sistema osebnih dohodkov in sistema stimulacij in sankcij za neizpolnjevanje sprejetih usmeritev.

— Premalo smo stimulirali kreativnost, učinkovitost in kakovost dela, prav tako pa tudi pripadnost IMP-ju.

— V mnogih sredinah se nismo dovolj odločno spoprijeli z nedelom, malomarnostjo pri izvajanju nalog, razpisniškim obnašanjem in z vsakovrstno nedisciplino nasprotno, kar se je negativno odrazilo na produktivnost, dohodku in osebnih dohodkih.

3. Začetek novega srednjeročnega obdobja mora pomeniti zasopni k hitrejšemu razvoju, temelječem na kvaliteti in poslovni učinkovitosti.

4. Temeljna naloga komunistov v vseh osnovnih organizacijah IMP je v vsakodnevem političnem delu uveljavljati med delavci skupne vrednote, ki morajo postati temelj našega bodočega delovanja. Skupne vrednote so v opredeljeni, da je:

— naše družbeno poslanstvo v zagotavljanju družbi potrebnih investicijskih dobrin.

— naš temeljni cilj je čim višji osebni in družbeni standard delavcev ob hkratni krepitvi dolgoročne rasti, stabilnosti in varnosti v poslovnem sistemu IMP.

— naša pot za uresničitev tega cilja, v znanju, želji za uspehom in tovariških medsebojnih odnosih.

5. Komunisti, delegati vseh osnovnih organizacij ZK v IMP, zbrani na problemski konferenci, podpiramo temeljne usmeritve Smernic plana (Skupnih temeljnih planov) SOZD IMP za obdobje 1986—1990. Zlasti pa poudarjamo:

5.1. Nujnost, da v tem srednjeročnem obdobju uresničimo dolgo želeni poenoten nastop na tržišču.

5.2. Potrebo, da mnogo večjo pozornost (kar se tiče sredstev, kadrov in organiziranosti) kot doslej namenimo kontinuiranemu tržnemu raziskovanju, ki mora postati osnova za poslovne odločitve na vseh ravneh.

5.3. Nujnost, da kadrovske okrepimo naše razvojne oddelke in jih v projektne načine dela povežemo s proizvodnimi in tržnimi službami.

5.4. Nujnost, da ustvarimo kvaliteten in učinkovit mehanizem združevanja sredstev za projekte prioritete in skupnega pomena v SOZD IMP.

5.5. Potrebo, da v najkrajšem času našo poslovno organiziranost v vseh sredinah preverimo z vidika njene praktične učinkovitosti. Cilj nam je taka poslovna organiziranost, ki bo enostavna, pregledna, z jasnimi pooblastili in odgovornostmi vodstev, usmerjene na tržišče in ki bo upoštevala proizvodne in tržne povezave v SOZD IMP.

5.6. Potrebo za čvrstejšim, strokovnejšim in odgovornejšim vodenjem na vseh ravneh organiziranosti terja ZK, da podpre poslovne delavce pri izvajanju vseh ukrepov za realizacijo planov, pri krepitvi delovne discipline, izvajanju sankcij proti slabim delavcem in vsem, ki ne izpolnjujejo sprejetih nalog, vključno s kadrovskimi zamenjavami in izključitvami. Hkrati moramo v večji meri kot doslej preverjati delo poslovnih delavcev na podlagi njihovih dejanskih rezultatov.

5.7. Nujnost, da v naslednjem obdobju okrepimo našo samoupravnost in poslovno povezanost tudi na osnovi razvojnih programov.

5.8. Potrebo po izboljšanju delovanja samoupravnega delegatskega sistema na vseh ravneh.

6. Komunisti si bomo prizadevali, da izhodišča, zapisana v Smernicah (Skupnih temeljnih planov) SOZD IMP uveljavimo tudi pri sestavi lastnih razvojnih planov. Prav tako si bomo prizadevali, da v vseh sredinah pospešimo kvaliteto priprave in sprejem srednjeročnih planov, kar je prednostna naloga do konca letošnjega leta.

7. Komunisti, delegati OO ZK, izražamo potrebo za tesnejše povezovanje komunistov v okviru SOZD IMP v zvezi z realizacijo nalog iz »Smernic« in zato predlagamo ustanovitev stalnega koordinacijskega telesa.

Ljubljana, 20. november 1985

Pogovor s sozdovim generalnim direktorjem

V Iraku začnemo dela na novih investicijskih projektih

● Nadaljevanje s 1. strani.

Nasploh ocenjujemo, da se bo v zadnjem četrtletju trend dobrih rezultatov nadaljeval in bomo poslovno leto 1985 uspešno zaključili.

Kje so po vašem glavni razlogi, da IMP-jeve organizacije letos dosejajo tako lepe rezultate?

»Vzroki so predvsem v povečani skrbi za dobro opravljeno delo in v povečani prodajni aktivnosti.«

Kaj lahko pričakujemo v letu 1986? Kako se kažejo razmere, v katerih bomo poslovali v tem letu? Kateri naloge so najpomembnejše, da bomo zadržali pozitivne trende letošnjega leta in jih po možnosti še okrepili?

»Glavna naloga v prihodnjem letu bo še povečana bitka za pridobivanje poslov in prodajo naših izdelkov. V letošnjih desetih mesecih sklenjene pogodbe kažejo pri večini naših organizacij na zmeren optimizem — z nekaterimi izjemami, ki imajo mnogo manj sklenjenih pogodb, kot je povprečje v sistemu. Pri sklepanju pogodb slabo stojijo Blišk, Kmetijska proizvodnja in Tehnomont. Daleč nad povprečjem pa so Elektromontaža, Montaža Maribor, Klima montaža, Trata-Črpalke ter Industrijska proizvodnja Celje, ki so vsi že v desetih mesecih presegli celotne plane sklenjenih pogodb.

Pri pridobivanju posla se bomo morali tudi še intenzivneje usmeriti na zunanja tržišča — tako za plasman svojih izdelkov, kot tudi za plasman montažnih storitev. Za to že delamo po vseh obstoječih kanalih, odpiramo pa tudi nove izvozne poti.

Nekoliko bolj podobno bi se želel ustaviti še ob investicijskih delih v tujini. Na začetku letošnjega leta smo dokončali velika dela v Iraku. Delo je bilo v roku in uspešno končano, kar je lep uspeh za IMP in pomembna referenca. Toda če gledamo naprej, je še bolj pomembno, kako teče pridobivanje novih poslov. Zdi se, da je prišlo do določenih premikov v Iraku in v Alžiriji. Ali lahko poveste nekoliko bolj konkretno, kaj lahko pričakujemo v prihodnjem letu?

»Prisotni smo na večjem številu gradbišč v Iraku, kjer smo začeli izvajati dela na treh novopridobljenih objektih. Ta dela bodo tekla vse leto 1986 končali pa jih bomo v letu 1987. V letu 1986 bomo pridobili še nekaj dodatnih del (to je nekaj srednjeplovnih projektov), za katere so razgovori v zaključni fazi. Tako predvidevamo, da bo v letu 1986 v Iraku povprečno 150 do 200 monterjev.

V Alžiriji smo uspešno izvršili dela na vseh tovarnih čevljev in zaključujemo še tretjo. Da bi okrepili akvizicijo v tej državi, smo v tamkajšnje Rudisovo predstavništvo vključili našega sodelavca tov. Močnika, ki bo v sodelovanju z Rudisovimi predstavniki skrbel za pridobivanje del na civilnih objektih na področju celotne Alžirije. Pričakujemo pa, da bomo podpisali pogodbe tudi za izvajanje instalacij na posebnih objektih, kar bo pomenilo ustanovitev večje delovne enote v Alžiriji.

Še naprej tudi obdelujemo sovjetski trg. Zato bomo v letu 1986 nastavili našega predstavnika tudi v enem od predstavništev, ki jih jugoslovanske organizacije že imajo v SZ. Njegova naloga bo prodajati tako naše montažne storitve kot tudi našo investicijsko opremo.

Poleg tega navezujejo tesne stike z inženirskimi organizacijami zunaj naših meja in bomo preko njih uvajali dela in dobavljali investicijsko opremo. Primer je pogodba z avstrijsko firmo Ilban za izvedbo zunanjih in notranjih instalacij v novem stanovanjskem naselju v Beogradu.

Prav tako imamo stike z mnogimi jugoslovanskimi organizacijami, ki izvajajo dela v tujini in preko katerih bomo izvažali investicijsko opremo iz našega proizvodnega programa.

Sozd IMP prihaja z načrtovano reorganizacijo Emonda in Promonta na prag večjih organizacijskih sprememb. Tu ne bi želel ponavljati vsega, kar smo doslej že povedali o organizaciji, pač pa bi se dotaknil vprašanja, ki doslej ni bilo toliko v ospredju: Namreč povečano število enovitih delovnih organizacij bo gotovo povečalo probleme koordinacije v sozdu. Kako bomo reševali ta vprašanja? Ali se bo okrepila vloga inženiringa pri koordiniranju pridobivanja in izvedbe poslov? Kako bo delovalo vodstvo sozda? V temeljih srednjeročnega plana 1986—90 je opredeljeno, da bo sozd dobil kolegijski poslovodni organ. Prosim vas, da podrobneje opredelite cilje, ki se jih želi s tem doseči in postopek, kako bo uresničena ta organizacijska sprememba!

»V Temeljih srednjeročnega plana 1986 do 1990 smo predvideli določene organizacijske premike v sistemu.

Izhajali smo iz dejstva, da imamo v IMP-ju v globalu dve področji: montažo in proizvodnjo. Vemo, da je obseg proizvodnje v celotnem prihodku vsako leto večji, pa tudi, da naša proizvodnja že dolgo ne dela več za potrebe montaže, pač pa veliko večino svojih izdelkov proda na trgu. To je en razlog, ki narekuje potrebo po učinkovitejši organizaciji celotnega sistema.

Drugega spodbuda so hotenja v posameznih sredinah, da bi spremenili organiziranost posameznih enot. Ta hotenja, ki se pojavljajo zadnjih nekaj let, izhajajo delno iz neposredno zasnovane organizacije že ob nastanku sozda, delno pa tudi zaradi sprememb, ki so nastale v teh letih in terjajo tudi nove organizacijske oblike.

Ta pojav je trenutno prisoten v delovnih organizacijah Emond in Promont. Delovanje na osnovi Samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah in obveznostih med tozdi in organizacijami skupnega pomena (delno skupnost sozda, Interne banke, Inženiring, Marketing) je v preteklem obdobju precej okrnilo vlogo delovnih organizacij — oziroma delovnih skupnosti delovnih organizacij — v odnosu do tozdov. Komuniciranje je v večini primerov teklo neposredno na relaciji tozd — organizacija skupnega pomena. Te relacije so se udomačile in postale normalne, kar je danes povsem očitno. Tako prehod iz tozdov v enovite delovne organizacije pri izvajanju obveznosti organizacij skupnega pomena praktično ne pomeni nobenih bistvenih sprememb.

Vprašali ste konkretno o vlogi Inženiringa in s tem v zvezi je treba reči, da je tozd Inženiring poklican in dolžan koordinirati vso IMP-jevo montažno dejavnost. V prihodnjem letu bo moral okrepiti svoje ponudbene oddelke tako za domači kot za tuji trg, moral pa bo po dogovorjenih pravilih igre — tudi koordinirati delo

vseh prodajnih služb, kar mu doslej ni uspelo.

Kar se tiče kolegijskega poslovodnega organa, se z njim želi povečati kolektivno odločanje pri izvajanju operativnih nalog na nivoju sozda. Odgovornost zastopanja in predstavljanja sozda se ne spreminja, to prevzema predsednik kolektivnega poslovodnega organa. Pač pa se operativne naloge po posameznih področjih, o katerih zdaj odloča generalni direktor, prenašajo na pristojne člane kolektivnega organa.

V članstvo kolektivnega poslovodnega organa bo vsekakor potrebno vključiti poleg članov za plansko-organizacijsko, pravnosamoupravno in razvojno področje tudi člane, ki bodo odgovorni za področje montažne dejavnosti, proizvodnje in tudi nekoga za poslovne stike z javnostjo. S tem bomo povečali stopnjo koordinacije v sistemu, kar mora priti tudi večjo učinkovitost in boljše poslovne rezultate.

Še posebej se mi zdi pomembno, da bi v IMP-ju naredili korak naprej pri usklajevanju razvojnega dela in iz tega izvirajočih investicijskih programov. Ob razpravi o združevanju za investicije smo slišali tudi pripombe: »Nič ne more nikogar siliti, da bo dajal denar za razvoj svoje konkurence.« Takšno razmišljanje kaže, kako smo se v IMP-ju že povsem sprijaznili, da si med seboj konkuriramo. Toda ob tem, da imamo vse ostre konkurence drugih jugoslovanskih proizvajalcev, je takšna medsebojna konkurenca problematična. Morali bi razmišljati o tehnološkem razvoju, kjer imamo ogromno dela, saj se naše tovarne vedno ne morejo pohvaliti z vrhunsko tehnološko opremo. Ker vemo, kako draga je ta oprema, je jasno, da moramo doseči specializacijo. Toda kako?

»Osnovni vzrok za prekrivanje programov je programska nedisciplina posameznih proizvajalcev. Na veliki večini programskih področjih v IMP-ju programskega podvajanja ni: Pojavlja se le pri proizvodnji klimate, saj se le pri proizvodnji klimate in pri razširjanju programov je pri nekaterih izdelkih kljub temu prišlo do prekrivanja.

Rešitev tega problema je v čiščenju programov posameznih tozdov, pri čemer moramo doseči trdno medsebojno dogovarjanje in specializacijo, ki je danes več kot nujna, ker je edina pot za uvajanje visoko produktivne tehnologije, ki jo potrebujemo, da bomo lahko konkurenčni na trgu. V skladu s svojimi nalogami deluje pri reševanju teh problemov Usmerjevalni razvoj.

Novost na našem poslovnem sistemu, se mi zdi, je tudi določen premik pri investicijskem načrtovanju. Pojavljajo se načrti, ki bodo pomenili za IMP novo kvaliteto. Kaj si lahko obetamo od novih nalog?

»Res se za prihodnje srednjeročno obdobje predvideva vrsta investicij prioritete značaja. V Ivančini gorici so že začeli z modernizacijo livarne sive in modularne litine, ki bo s svojo kvaliteto kos zahtevam Za-

hodnega trga in bo tja izvažala 40 do 50 odst. svojih izdelkov.

V pripravah je načrt za gradnjo tovarne regulacijskih elementov v okviru Trate-Avtomatike iz delovne organizacije Iko. Ta investicija se bo začela v letu 1986. Prostore, ki jih bo spraznil tozd Avtomatika, pa bo zasedel in v njih namestil sodobno tehnologijo tozd Črpalke.

Preko našega mešanega podjetja IMP-Metall tečejo intenzivni pogovori z ameriško firmo Carrier, za katero naj bi v tozdu Itak osvojili proizvodnjo hladilnih naprav. Itak je to proizvodnjo tehnološko na primer merni stopnji, kar so potrdili tudi Američani po ogledu tovarne.

Razreševanje prostorske stiske na Vojkovi in uvajanje novih programov v delovni organizaciji Klimat zahteva, da se del novih proizvodnih prostorov zgradi na novi lokaciji. Klimat ima v moščanski industrijski coni zemljišče z delno urejeno infrastrukuro. Gradnja naj bi stekla leta 1987.

S področja investicij skupnega pomena se predvideva tretja faza v gradnji računalniško podprtega informacijskega sistema. Gre za povečavo celotnega sistema, kar naj bi uresničili že prihodnje leto, za tem pa sistem širili z uvajanjem posebnih tehničnih aplikacij.

Seveda obstajajo še druge zamisli, vendar pa te zaenkrat še nismo opredelili, ker tudi še ne vemo, kolikšen denarja bomo imeli na voljo.

V IMP-ju čutimo določeno potrebo po razvoju, zato se mi zdi izredno pomembna tista opredeljena Planiških temeljev, ki govori o potrebi po uveljavljanju in krepitvi skupnih vrednot. Toda ta lepa ideja še ni dovolj razdelana. Kaj so lahko skupne vrednote v našem sozdu in kako jih uveljaviti?

»Ena od pomembnih skupnih vrednot je socialna varnost, ki naj bi vsak čutil v sistemu, povezano z zaupanjem v vse dele sistema, da ta sistem pomagal vsakomur, ki bi zabil za to. Skupna vrednota je tudi solidarnost, ki mora biti na eni prvih mest. Zato smo v Temeljih srednjeročnega plana predvideli združevanje za izvedbo skupnih prioriteten investicijskih načrtov.

Torej skupne vrednote se v našem sistemu izražajo v socialni varnosti, sigurnosti, pa tudi v razvoju dopolnjevanja se programov in novitet. Skupna vrednota je tudi harmonično dopolnjevanje v montažni sferi, da lahko IMP pokriva ves spekter instalacij.

Sem optimist in verjamem, da je sistem toliko pozitivnih sil, da bomo iz leta v leto hitreje pomikali naš IMP-jevski voz k večjim in večjim dosežkom.

Rad pa bi tudi izkoristil to priložnost, da se zahvalim vsem IMP-jevim delavcem za rezultate, dosežene v letu 1985 in napore, ki so vanje vložili, obenem pa da vsem zaželimo v letu 1986 zdravja in zadovoljstva zasebnem življenju in v delovnem okolju in seveda želimo vsem tudi kar najboljše delovne rezultate.

LOJZE JAVORNIK

SREČANJE PRVE GENERACIJE KLEPARJEV TOZDA KLIMA MONTAŽA

Prijateljstvo ostaja

Šestega decembra 1985 se je zbralo 16 ljudi, ki so se prvič videli pred dvaindvajsetimi leti v dijaškem domu na Gerbičevi. Bili so otroci, danes so možje.

Kakšno moč ima prijateljstvo, ki si ga pridobiš v mladosti, se je pokazalo na tem tovariškem srečanju, ko se je zbrala prva skupina vajencev tozda Klima montaža, ki so svoje sposobnosti zaupali kleparskemu poklicu. Pogled na preteklih 22 let je pokazal, da je bila ta odločitev v celoti pravilna.

Ivan Sokler je pojasnjeval, kako se človek spontano odloči za poklic, ne da bi vedel, kakšne skrivnosti se skrivajo v njem: »Ko so nas vprašali, kdo želi postati monter klima naprav, smo dvignili roke, ne da bi vedeli, za kakšen poklic gre.«

»Če gre moj prijatelj Štefan Vereš, grem tudi jaz.« se je potihem odločil Franc Pinterič. »Če gre moj cimer Konrad Zajdela, potem bom postal klepar tudi jaz.« Takšna razmišljanja so bila edino vodilo pri naših odločitvah.

Tako je IMP pridobil 22 kleparskih vajencev, ki so vsi uspešno končali šolanje in postali leta 1965 kleparski pomočniki.

Kdo je bil človek, ki se ga ta gene-

racija najraje spominja?

Drago Šiško je preprosto povedal: »To je naš vzgojitelj, pedagog, naš tovariš in prijatelj Franc Lopatič.« Vsi so pritrdili, tovariš Lopatič nam je bil opora, ki smo jo v svoji učni dobi še kako potrebovali. Vse, kar je bilo povezano z vajeniškim stažem, tudi vse neumnosti, ki smo jih ušpičili, vse je bilo povezano z njim, on je edini znal tenko prislusniti mladim ljudem, ki so včeraj zapustili dom in bili danes prepušteni svetu.

Ivan Rajterič pa je s ponosom ugotavljal, da je vsa naša generacija, vseh nas dvaindvajset veteranov, uspešno premagala vse življenjske težave in šla po poti, kot nam jo je začrtal tovariš Miloš Medija, naš učitelj na poklicni šoli Ivana Kavčiča.

Organizatorji so to slovesnost pripravili temeljito in vestno. Zbrali smo se v gostilni Narobe v Trzinu in to s posebnim razlogom. Gostiteljica tega večera je bila namreč gospa Maja, naša nekdanja vzgojiteljica, ki nam je tolikokrat pogledala skozi prste, ko je šlo za večje ali manjše

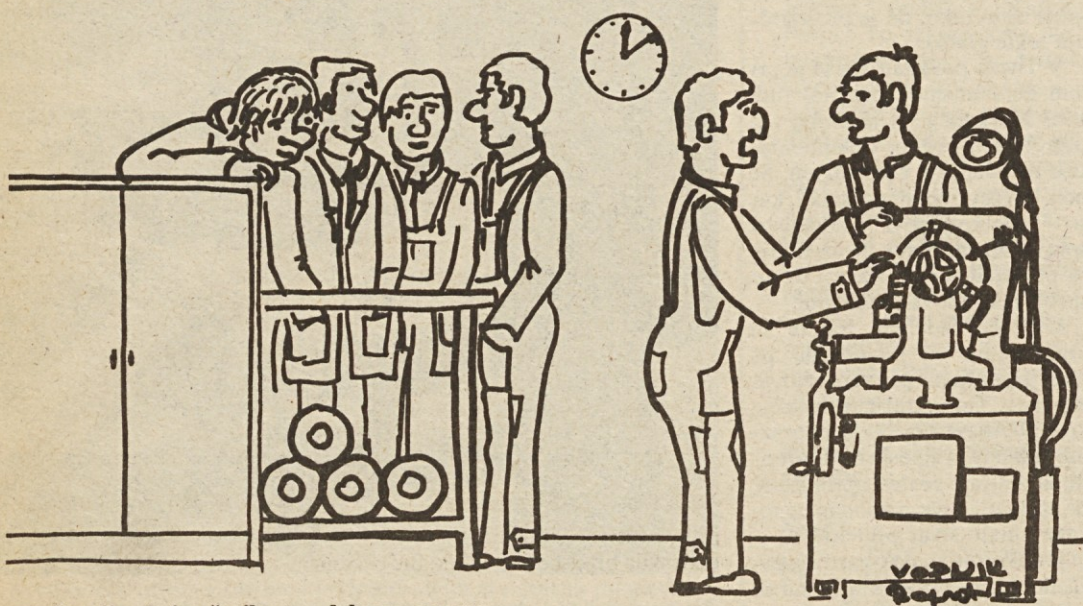
neumnosti.

Večer je minil v duhu mladosti. Čas je deloval na vse enako, zato smo si lahko privoščili vse neumnosti, ki jih počno mladi ljudje.

Posebej hvaležni smo Mihi Dolžniku, ki je s svojimi citrati pozlatil večer. Metka Malus pa nam je s svojo lepoto in žametnim glasom pričarala zvezdno noč in nam omogočila, da smo kljub precej popitega vina ostali trezni in pogumni fantje.

Ob slovesu z dvignjenimi kozarci je bilo treba dodati samo še to misel: »Izbrali smo lep poklic, ki ga družimo s prijateljstvom. Če bi se ponovno odločili, bi se enkrat izbrali enako pot. Spet bi postali kleparji.«

Kritizirate Glasnik? Rajši napišite kak prispevek, da bo naš časopis pestrejši!

— Pravijo, da imaš trikratno delovno rezervo.
— Prav imajo, ampak, veš, jaz nisem tak, da bi se z njo hvalil.

Novo delo v Iraku

Instalacije v novi soseski

IMP bo izvajal vsa instalacijska dela v stanovanjskem naselju Um Al Idham 2. to je v eni od novih stanovanjskih sosesk v Bagdadu. Gre za klasično instalacijska dela — vodovod, klimatizacija, ogrevanje in elektroinstalacije z vsemi zunanjimi priključki.

Pogodbo smo sklenili z znano avstrijsko gradbeno firmo Ilbau iz Spittala, ki je nosilec kompleksnega posla. Tu je pomembno povedati, da je nosilec posla razpisal mednarodni natečaj, na katerem se je za delo potegovala poleg IMP-ja cela vrsta firm iz različnih držav, med njimi tudi več jugoslovanskih organizacij. Vsekakor je za nas lep uspeh, da smo dobili ta posel. Gradbeni dela na objektu bodo izvajali Kitajci.

Povejmo še to, da izvedbo tega projekta financirajo avstrijske banke, zato je pogodbeni partner IMP Metall, ki bo sklenil pogodbe s tozdom inženiring in tozdi, ki bodo izvajali instalacije.

Gradbeni dela na gradbišču so se že začela. Tudi v IMP-ju smo že pristopili k poslu in sicer zdaj projektanti dopolnjujejo instalacijske projekte. Monterji bodo začeli delati na gradbišču v prvi polovici leta 1986. Po pogodbi mora biti delo končano v dveh letih.

L. J.

Gradbeno dovoljenje imamo

V decembru bodo začeli urejati prostore za ambulanto

V decembru se bo adaptacija prostorov za novo IMP-jevo obratno ambulanto zanesljivo začela, saj imamo vso potrebno dokumentacijo. Republiški komite za industrijo in gradbeništvo je kot drugostopenjski organ namreč zavrnil pritožbo zbora stanovalcev.

V času, ko smo oddajali gradivo, je sozdova Služba za gradbene investicije izbirala najugodnejšega izvajalca gradbenih del. Pogodbo bodo podpisali v kratkem, s pogojem, da začno gradbeniki delati takoj.

Za tem bodo sklenili še pogodbe z Ovejem, Klimom montažo in Elektromontažo, ki bodo izvajali instalacije. Kdaj bo ambulanta odprta, je pred podpisom pogodb težko napovedati, jasno pa je, da bo to precej odvisno tudi od naših tozdov, ki bodo izvajali montažna dela.

L. J.

Klimovcem je uspelo!

Opremo za SZ so naredili v roku

Klimovcem je uspelo! Do dneva republike so naredili vso opremo za petnajst oskrbovalnih centrov v Sovjetski zvezi in jo tudi pripravili za transport. Gre za opremo za hladno dimljenje mesa in mesnih izdelkov.

Ob zaključku tega velikega dela, ki bo Klimi prineslo za približno milijardo dinarjev klinirskih deviz, sem se pogovarjal z inž. Zdravko Petru, ki je koordiniral izvedbo tega posla. »To je bilo veliko delo, kjer smo pridobili ogromno pohval,« je rekla.

Dobrih ali slabih?

»Zelo dobrih!«

V Glasniku smo že napisali, da je Klimin tozda Montažna proizvodnja izdelal kompletno tehnično opremo za hladno dimljenje mesnih izdelkov in na tej osnovi prišel do posla. Izdelali so tudi projekte. Inž. Petrujeva je povedala zanimivost, da so osnove za projekte narisali v Moskvi. Tako je bilo zaradi napetih rokov. Risati so začeli šele na začetku julija in ker so vedeli, da mora biti čez dobre 4 mesece pripravljen, je vsa oprema, je bila prevelika nevarnost, da bi na koncu morda ne bil povsem zadovoljen. Tako so trije projekti v Moskvi naredili osnovne projekte, da jih je naročnik potr-

V razpravi je osnutek Samoupravnega sporazuma o reorganizaciji

Emond na pet delov?

Emondov delavski svet je v sredo, 27. novembra, dal v javno obravnavo osnutek Samoupravnega sporazuma o spremembah v organiziranju te delovne organizacije. Če bo ta Sporazum sprejet na referendumih v vseh tozdih, bo delovna organizacija Emond s 1. januarjem prihodnjega leta nehala obstojati, njenih pet temeljnih organizacij pa se bo prelevilo v enovite delovne organizacije.

Kot je povedal Emondov glavni direktor, Borut Gržinič, se je začela razprava o Emondovi reorganizaciji že v obravnavi sozdovih Srednjeročnih planskih temeljev. Tozda Elektromontaža in Ten-Telekomunikacije sta že pred časom sprejela formalni pobudi o ustanovitvi enovitih delovnih organizacij.

Na seji je sodeloval tudi sozdov generalni direktor Franc Kumše, ki je spomnil, da je bil ob organiziranju sozda IMP pobudnik za organiziranje delovne organizacije Emond. Namen je bil združiti elektrodejavnost v IMP-ju.

Takrat je v IMP-ju nastala vrsta delovnih organizacij, ki pa niso bile vse v enaki meri uspešne organizacijske tvorbe. Tako se je že po dveh letih razšla delovna organizacija Klimat, ki so jo sestavljali Klima proizvodnja, Pannonija in Tio.

V Emondovih tozdih pa so se tudi stalno pojavljale zahteve po organizacijskih spremembah, je spomnil Kumše. Kazale so se predvsem v zahtevah, da naj bi prodajne in razvojne službe iz delovne skupnosti vrnili v tozde. Kumše je tudi dejal, da je medsebojnih poslovnih povezav med Emondovimi tozdi razmeroma malo, problematična pa je bila tudi relacija med skupnimi službami in tozdi. Prodajni in razvojni oddelki so bili sicer pov-

sem prirejeni tozdom, niso pa uveljavili načela, da bodo tudi osebni dohodki prodajalcev in razvojalcov odvisni od uspešnosti tozdov, za katere delajo. V praksi so uveljavili povprečje, s čemer se je zbrisala soodvisnost, se zameglila odgovornost, pri delu so se prekinile neposredne povezave, kar je zmanjšalo učinkovitost.

Tako je ob koncu Kumše menil, da te reorganizacije ne gre gledati tragično, prepričan pa je tudi, da bodo posamezni Emondovi deli kot enovite delovne organizacije zaživel še bolj živahno.

Osnutek Samoupravnega sporazuma o spremembah Emondove organiziranosti zelo natančno opredeljuje novo organiziranost. Sedanji tozdi postanejo enovite delovne organizacije, delovna skupnost pa se ukine. Delavce delovne skupnosti bodo razporedili v enovite delovne or-

ganizacije, kar je tudi precizirano. Za večino sploh ni problema, saj se je že doslej točno vedelo, za kateri tozda delajo in bodo šli torej v ustrezno organizacijo. Ostale bodo razporedili po dogovoru ali glede na število zaposlenih v tozdih.

Centralno kuhinjo na Vojkovi, ki je bila doslej v Emondovi delovni skupnosti, pa bodo vključili v delovno skupnost sozda. Delovna skupnost sozda bo tudi prevzela upravljanje IMP-jeve obratne ambulante.

Seveda pa je vse povedano šele osnutek, ki bo v javni obravnavi do 9. decembra. Sklenjeno pa je že, da bo Emondov delavski svet 10. decembra določil predlog tega Samoupravnega sporazuma in razpisal referendum.

»Kaj pa, če bi bili za omenjeni Sporazum o reorganizaciji Emonda le delavci nekaterih tozdov, medtem ko bi v drugih glasovali proti?« so vprašali delegati. Pomočnik sozdovega generalnega direktorja za pravno samoupravno področje Tone Marolt je pojasnil: »Tisti, ki bi Sporazum sprejeli, bi se iz Emonda izločili.«

LOJZE JAVORNIK

19. decembra bo referendum

Predlog, da se tozda OV izloči iz Promonta

Delavski svet tozda OV je za 19. decembra razpisal referendum o ustanovitvi enovite delovne organizacije Ogrevanje vodovod.

Povod, da so Ovejevi samoupravni, strokovni in družbenopolitični organi sprejeli pobudo za ustanovitev enovite delovne organizacije, je bil predlog v Osnutku smernic sozdovega srednjeročnega plana, da bi v Promont vključili tozda Dvigalo. V Oveju se s tem niso strinjali in so predlagali, naj bi raje združili ljubljanske montažne tozde (OV, Klimo montažo in Elektromontažo) v enotno delovno organizacijo, ki bi pokrivala vsa montažna področja. Ko s to pobudo niso uspeli, je Ovejev delavski svet razpisal referendum o izločitvi iz Promonta in ustanovitvi enovite delovne organizacije.

Kot je povedal direktor tozda OV Janez Jernejc so na takšen sklep vplivale tudi pripombe, ki jih ima tozda OV na odnose svobodne menjave dela z delovno skupnostjo. Strokovne službe in vodstvo delovne organizacije so pripravile analizo o učinkovitosti strokovnih služb, toda problemov niso rešili.

Če bodo Ovejevci sprejeli odločitev o izločitvi iz Promonta, bo terjala tudi prilagoditev organiziranosti delovne organizacije Promont, saj je ocenjeno, da ni pogojev za delovanje delovne organizacije z enim tozdom v Ljubljani in drugim v Kopru. Verjetno bodo torej iz Promonta nastale tri enovite delovne organizacije. Direktor tozda OV Janez Jernejc je v zvezi s tem rekel: »OV bo kot enovita delovna organizacija zaživel, ko bomo dobili soglasje ostalih dveh tozdov: Klime montaže in Montaže Koper.«

L. J.

Imenovanji

Rajko Orešnik — novi direktor DO PMI

Decembra je prevzel dolžnost glavnega direktorja DO PMO Rajko Orešnik.

Rajko Orešnik se je rodil 18. februarja 1940 v Črni na Koroškem. Najprej se je izučil za strojnega ključavničarja in opravljal to delo več kot tri leta delal v mežiškem rudniku. Nato se je vpisal na srednjetehtnično šolo strojne smeri in jo leta 1983 končal ter se zaposlil pri Elektroko-

vini kot tehnolog. Leta 1969 je končal 1. stopnjo mariborske Višje tehniške šole, leta 1976 pa je diplomiral na 2. stopnji VEKS Maribor.

Leta 1976 se je zaposlil v delovni skupnosti sozda Elkom, kjer je opravljal vodilna in vodstvena dela do leta 1982, ko je bil izvoljen za predsednika občinske skupščine Maribor-Tezno, to je za funkcijo, ki jo je opravljal profesionalno vse do prevzema dolžnosti v PMI-ju.

V tej kratki predstavitvi tov. Orešnika ne moremo mimo njegove vsestranske družbenopolitične dejavnosti. Tako je bil od leta 1971 do 1979 član Zveznega odbora sindikata in rudarstva Jugoslavije, od leta 1974 je eno mandatno dobo predsedoval republiškem odboru sindikata kovinske industrije Slovenije in je bil tudi član predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Od leta 1978 do 1982 pa je bil delegat v Zveznem zboru skupščine SFRJ.

Andrej Rode — novi direktor DO Livar

S 1. decembrom je prevzel dolžnost glavnega direktorja DO Livar Viktor Koleša inž. Andrej Rode.

Inž. Andrej Rode se je rodil 1. avgusta 1944 v Ljubljani. Kot IMP-jev štipendist je leta 1969 diplomiral na ljubljanski Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo — Montanistika — metalurgija.

Po odsluženju vojaškega roka je marca 1970 nastopil službo v livarni v Ivančni gorici kot pripravnik. Nato je delal v proizvodnji

— najprej kot tehnolog in kasneje kot obratovodja, dokler ni ob ustanovitvi tozda Livar leta 1974 postal njegov tehnični direktor. Leta 1978 po Livarjevi reorganizaciji v DO pa je postal pomočnik glavnega direktorja za tehnično področje.

Inž. Andrej Rode je tudi član Izvršnega sveta gospodarske občinske skupščine in sicer je zadolžen za področje industrije.

L. J.

Nepismeni naj tega sporočila ne preberejo!
Pismene pa vprašamo: Zakaj ne dopisujete v Glasnik?

Proslave ob dnevu republike, podelitve priznanj jubilentom

Pred dnevom republike so v mnogih naših delovnih organizacijah priredili tradicionalne proslave. Mnogi so ob tej priložnosti tudi podelili priznanja svojim jubilentom za 10, 20 ali 30 let zvestobe delovni organizaciji. Tako je delovna organizacija Iko že po tradiciji organizirala proslavo 27. novembra v Iliriji. Klimovci pa so proslavo s podelitvijo priznanj jubilentom organizirali v četrtek, 28. novembra v jedilnici svoje delovne organizacije. V kulturnem programu so nastopili učenci: 1. do 4. razreda osnovne šole Šmartno v Rožni dolini, s katero celjska Klima že dalj časa sodeluje.

Posnetek je s pristranskega nastopa šolarjev v Klimi. (Foto: L. J.)

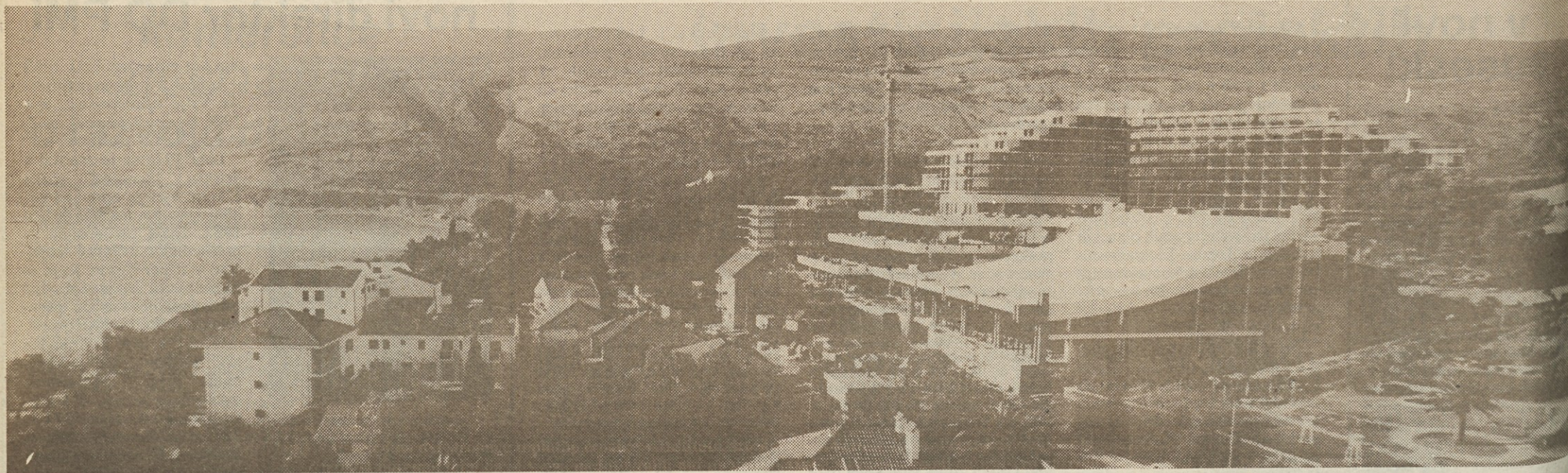
V Tiu so priredili podelitev priznanj jubilentom in srečanje upokoencev 28. novembra — pred dnevom republike. Vse navzoče sta najprej pozdravila predsednik sindikalne organizacije Darko Jereb in predsednik delavskega sveta Vinko Brence. Direktor Tia Zdenko Golob pa je v svojem nagovoru predvsem obravnaval gospodarske probleme delovne organizacije, ki jih z veliko zavzetostjo kolektiva dokaj uspešno rešujejo. (Foto: Darko Jereb)

V delovni organizaciji Izop so organizirali podelitev priznanj jubilentom v petek, 6. decembra. Priznanja je podelila predsednica delavskega sveta DO Izop Anča Debeljak. Na sliki: Med letošnjimi Izopovimi jubilanti je bila tudi vodja računovodskega oddelka Marjana Ovsenik, ki je prejela priznanje za deset let zvestobe IMP-ju.

V Iгалu delamo na največji črnogorski naložbi

Druga faza izgradnje Inštituta dr. Simo Milošević v Iгалu je trenutno največji objekt, ki ga izvaja IMP v Jugoslaviji. V tem času, ko so dela v polnem zamahu, je v Iгалu okrog 165 Impejcev, ki skupaj z gradbinci hitijo, da bo ta lepi hotelsko-zdraviliški objekt v novi sezoni pripravljen na sprejem gostov.

Druga faza izgradnje Inštituta dr. Simo Milošević je velik in zares lep kompleks, ki obsega naslednje objekte:

● Dva hotelska objekta (A in B) s skupno 860 posteljami.

● Objekt D — to je družbeni objekt s centralno kuhinjo, več restavracijami in drugimi turističnimi prostori, večnamensko dvorano in vsem drugim, kar pač potrebuje hotel visoke A kategorije.

● Objekt T: terapija. V tem objektu je vrsta prostorov za zdravljenje — tako z uporabo klasičnih medicinskih sredstev, kot tudi z uporabo naravnih dejavnikov: morske vode, mineralne vode in blata. Poleg ambulanta so v objektu T trije manjši in en večji bazen z mineralno vodo. Za individualno terapijo z blatom ali mineralno vodo bo 90 bisernih kopele. V objektu T pa so še nekatere druge naprave, ki služijo za ves objekt — zlasti toplotna črpalka in glavna strojnica za klimo.

● In tu je še objekt S (športni objekt) — pokriti bazen 33 krat 25 metrov, v katerem bo ogrevana morska voda.

Poglejmo zdaj instalacije, ki jih izvajamo na teh objektih!

● Vodovod.

● Ogrevanje. Tu je treba poudariti, da je edini vir energije toplotna črpalka. To je velika posebnost, saj je tudi v svetu zelo malo primerov, da bi s toplotno črpalko reševali kompletno energetsko oskrbo: od gretja radiatorjev, preko fan-coil ventilatorjev, talnega ogrevanja, ogrevanja mineralne, bazenske in sanitarne vode, pa do ogrevanja klimatov — seveda pozimi, medtem ko toplotna črpalka klimate poleti seveda hladi. IMP je projektiral in izvedel vse te naprave — od toplotne črpalke do vseh ogrevalnih sistemov in naprav. Ker je toplotna črpalka srce celot-

nega objekta in tudi edinstveno tovrstno postrojenje v Jugoslaviji, jo podrobneje opisujem v posebnem članku.

● Klimatizacija, kjer smo dali tudi vso opremo od klimatov do avtomatike.

● Razne tehnološke instalacije — npr. priprava mineralne vode in blata.

● Elektroinstalacije šibkega in jakega toka. Pri šibkem toku velja posebej omeniti, da bo v hotelu instaliran sistem arcsis, pa kabelska televizija in javljali požara.

● Instalacijo bazenske tehnike pa izvaja preko IMP kot podizvajalec mariborski Cevovod.

Tu moramo posebej poudariti, da IMP na tem objektu ni le izvajalec instalacij, pač pa izvajalec kompleksnega posla, saj so naši projektanti instalacije projektirali (vodja projektiranja je bil inž. Dušan Holzbauer iz Projektivnega biroja), izvajamo delo, pa tudi dobavljamo opremo — bodisi iz lastnih tovarn ali pa, za specialno opremo, ki je IMP ne dela, od drugih dobaviteljev.

Vse delo koordinira tož Inženiring, vodja projekta Iгалo pa je inž. Ante Jurković. Sicer pa delajo na objektu monterji OV pod vodstvom vodje montaže Vilija Muca, pa monterji Klime montaže, kjer sta vodji izvedbi Vinko Tratnik in Ivo Djuran, za Elektromontažo je vodja izvedbe Franc Merkun, medtem ko so monterji mariborske Montaže pod vodstvom Huberta Znidarja strojne instalacije na objektu A že končali.

Gradbena dela na drugi fazi Inštituta dr. Simo Milošević izvajajo tri gradbene organizacije in sicer na objektu A Prvoborac iz Hercegnovega, na objektu T beograjski Rad, medtem ko je izgradnjo ostalih objektov najprej prevzel Neimar, ki je šel v stečaj in to delo izvaja beograjski Kongrap.

Za nas IMP bo tu zanimiva izjava, ki jo je dal član Inštitutove nadzorne ekipe Madjar Čaba. Rekel je: »Imamo tri gradbene izvajalce, toda ko smo razmišljali o oddaji instalacijskih del, smo menili, da bi jih bilo slabo oddati večjim montažnim organizacijam. Zato smo iskali močno firmo, ki je sposobna združiti vsa dela v okviru ene organizacije. Tako smo izbrali IMP. Na tako velikem objektu je namreč treba pričakovati mnoge probleme in če je število izvajalcev večje, je te zadeve tem težje reševati.«

Podobno je rekel Rudi Geršak, ki ta objekt dobro pozna, saj je vodil številne pogovore, ko smo se potegovali za ta posel in je sodeloval tudi na novembrskem pogovoru, kjer je z investitorjem tekla beseda o nujnih dodatnih delih in sploh o tem, kako delo pripeljati h koncu.

Tako je rekel inž. Geršak: »IMP se mora boriti za kompleksne posle. Danes je Inštitut dr. Simo Milošević največji kompleksni objekt IMP v

Jugoslaviji in ocenjujem, da bo skupna vrednost opravljenih del, ko bodo v celoti zaključena, presegla 2 milijarde dinarjev. (Novih seveda!) Zato poudarjam, da se moramo že na začetku takšnih del zavedati, kaj bo to pomenilo za celoten IMP. Če se hočemo uveljaviti v Jugoslaviji preko republiških meja, moramo najti skupen interes vsega IMP potenciala, to je, da skupaj premoščamo težave, da si med seboj zaupamo, ne pa da gojimo tozdravsko miselnost.«

Za gradnjo v Iгалu so se potegovali največje in najmočnejše jugoslovanske montažne organizacije. Pri delih zlasti na začetku je bilo mnogo težav, pa tudi do konca bo treba še streti marsikateri trd oreh. Toda danes se že kaže, da bo glavni cilj dosežen. Končali bomo zelo lep objekt in upravičili investitorjevo zaupanje.

Rudi Geršak je poudaril še nekaj: »Ta objekt bo za IMP delo pomembna referenca v jugoslovanskem prostoru. Ne pozabimo, da tu sodelujemo s tremi močnimi gradbenimi firmami in se nam torej odpirajo možnosti navezati takšne stike, preko katerih bomo kasneje lahko pridobili nove posle — seveda, če bomo ob predaji objekta dokazali, da smo najboljši v Jugoslaviji za izvajanje vseh gradbenih in tehnoloških instalacij na tovrstnih objektih.«

Kako je v Iгалu, je pripovedoval

Ante Jurković, vodja projekta gradbišča. Naši monterji spijo in hranijo v hotelu Metalurg. To sicer uradno počitniški dom za zame Nikšić, v resnici pa je hotel s 324 posteljami.

Običajni delavnik IMP v Iгалu 10 ur dnevno: od 7. do 12. ure in 13. do 18. ure. V uri odmora gre fantje z gradbišča v hotel na kosilo. Delajo tudi ob sobotah in če je treba celo ob nedeljah dopoldne. Kot so že rekli na začetku, zdaj teče gradbišču prava bitka s časom, da končali objekt do turistične sezone. Tu imajo gradbinci še precej dela, prihaja tudi do problemov, ker monterji pač ne more montirati, dokler gradbenec ni končal svojega dela.

Prvi naši monterji so v Iгалu prišli leta 1983 — in sicer so bili to vodovodari. Približno tri leta torej trajalo naše delo na tem velkem hotelsko-zdraviliškem kompleksu.

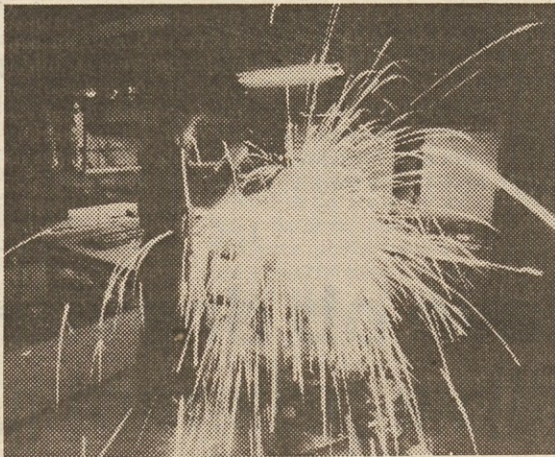
Jurković je tudi spregovoril o problemih, ki so spremljali to gradnjo. Eden največjih je bilo zbiranje odpadkov. Izvedba tega objekta je prinesla v času najhujšega omejevanja investicij in tudi predstavniki investitorja ne skrivajo problemov, ki so imeli, da so zbrali vsa potrebna sredstva. Seveda pa je nereden dotok naraja preprečeval tekočo izvedbo del.

Sestanek v pisarni vodje projekta. Z leve: direktor Inženiringa Vlado Kuret, IMP-jev generalni direktor Franc Kumše, Rudi Geršak, Vili Muc, Dušan Hočevar in Ante Jurković.

Nekaj naših fantov na gradbišču: Bliskova monterja, ki sta sodelovala v montaži bazenske razsvetljave, OV-jevci v strojnici toplotne črpalke, klimarji — spodaj odmor pri kontejnerjih na gradbišču.

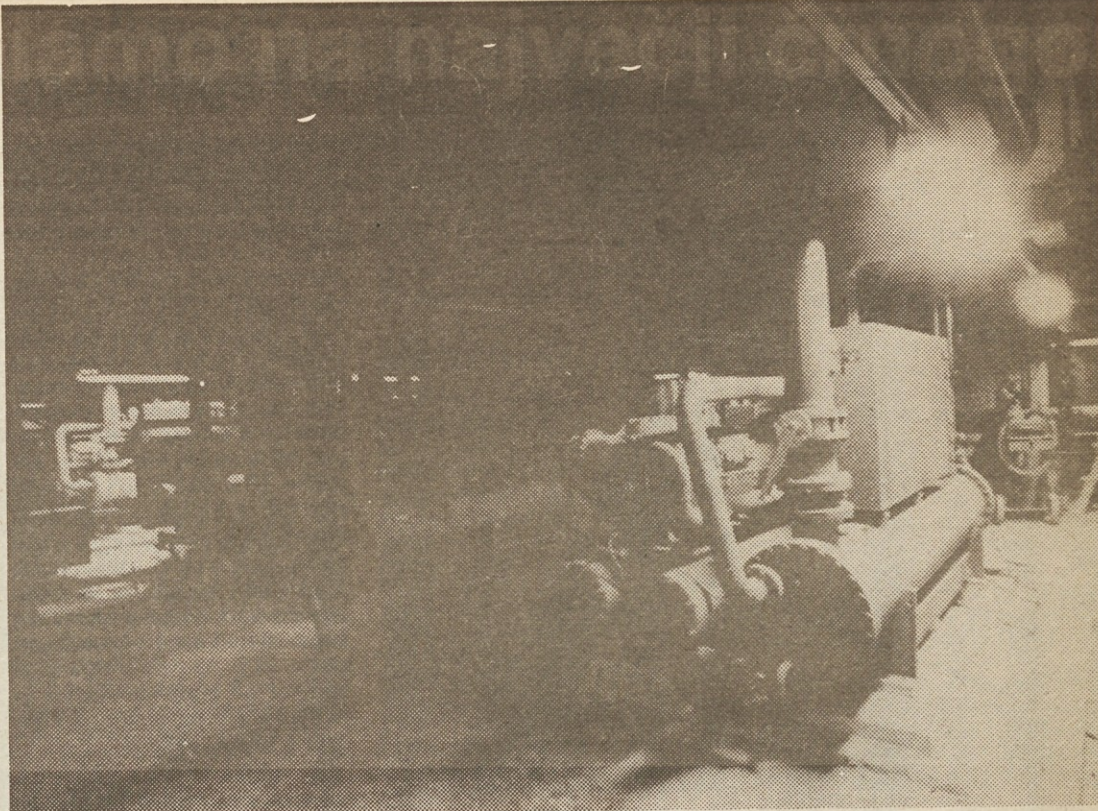

Zgoraj pokriti bazen, spodaj pogled v glavno klimatizacijsko strojnico.

OBJEKTI KI JIH GRADIMO: INŠTITUT DR. SIMO MILOŠEVIĆ V IGALU

Pogled na del strojnice toplotne črpalke v Inštitutu dr. Simo Milošević v Igalu. Prostór je velikanski, nabit z opremo, tako da se vsega na fotografiji niti ne da prikazati. Naši projektanti so v bistvu naredili adaptacijo, saj je bil prvoten projekt povsem drugače zasnovan. »Kljub temu smatram, da smo poleg funkcije dosegli tudi primeren izgled postrojenja in poskrbeli za ustrezne transportne poti, da ne bo problemov pri vzdrževanju ali zamenjavi strojev,« sta dejala avtorja projekta, inženirja Peter Gspan in Jože Pust.

Pogled na kompresorje Termofriz.

Toplotna črpalka, kot jih je malo na svetu

»Vsa Jugoslavija gleda, kako nam bo uspela toplotna črpalka v Igalu,« je rekel vodja IMP-jevega gradbišča pri izgradnji druge faze Inštituta dr. Simo Milošević Ante Jurković. Potem sem govoril s predstavniki investitorja, ki govorijo o toplotni črpalci kot o »srcu« stavbe in ne skrivajo ponosa, da bo prav na njihovem objektu največja toplotna črpalka v Jugoslaviji. In ko sem govoril z vodjem strojne montaže Vilijem Mucom, mi je povedal, da so tudi monterji potrebo objekta — to je hotela, terapevtskih, športnih in drugih objektov, da bi svoje delo opravili lepo in kvalitetno.

Najprej pojasnimo, kaj je pravzaprav toplotna črpalka! To je naprava, ki omogoča črpanje energije iz toplotnega vira na nižjem temperaturnem nivoju na višji temperaturni nivo. Če pogledamo konkretno: V toplotni črpalci, ki smo jo sprojektirali in zgradili v Igalu, uporabljamo kot vir toplote morsko vodo. S toploto, ki jo jemljemo morski vodi pa pokrivamo potrebe objekta — to je hotela, terapevtskih, športnih in drugih objektov.

Seveda za delovanje toplotne črpalke tudi porabimo določeno energijo, toda bistvo teh naprav je, da vedno dobimo več energije, kot je vložimo. Konkretno: S kilovatom uro porabljene energije bo toplotna črpalka v Igalu dala približno za 4 kilovatre ure toplote, sta povedala inž. Peter Gspan in inž. Jože Pust iz tozda Projektivni biro, ki sta zasnovala in sprojektirala to enkratno napravo.

Inštitut Dr. Simo Milošević združuje vrhunsko medicino in uporabo naravnih dejavnikov

Druga faza izgradnje Inštituta dr. Simo Milošević v Igalu je največja črnogorska investicija trenutno v teku. Že to pove, za kako pomemben objekt gre. Poglejmo zdaj, kakšna organizacija je Inštitut za fizikalno medicino in rehabilitacijo, kot mu pravijo. Ustanovljen je bil leta 1948 in začel delovati v barakah, nato so v petdesetih letih za potrebe Inštituta adaptirali nek stari hotel, dokler niso leta 1972 zgradili lepe stavbe ob obali, v kateri je skoraj 1.000 postelj.

Cilj Inštituta dr. Simo Milošević je združiti najsodobnejše medicinske metode z uporabo naravnih sredstev: morska voda, prijetno podnebje, mineralna voda in zdravilno blato.

Kot so mi povedali v Inštitutu, dajejo izreden poudarek uporabljanju vrhunskih medicinskih dognanj in postopkov. O tem priča že dejstvo, da imajo zaposlenih 60 zdravnikov — od tega 30 specialistov. Mimogrede: Vseh zaposlenih imajo zdaj 600, z odprtjem novih objektov pa se bo število zaposlenih podvojilo.

Pridobili bodo 860 novih postelj visoke A kategorije in vse spremljajoče naprave za bivanje in zdravljenje. Seveda pa kopeli in druge terapevtske naprave ne bodo namenjene le hotelskim gostom, pač pa tudi tistim, kisi bodo poiskali streho drugod v Igalu, saj je bil Inštitut že doslej osnovno gonilo turizma na tem koncu Boke.

Že iz doslej povedanega je najbrž jasno, da to ni bolnišnica, pač pa objekt hotelsko-zdraviliškega tipa. Tu se ukvarjajo predvsem z rehabilitacijo ljudi, ki so pretrpeli razne poškodbe (prometne, delovne ali druge nesreče), pa z zdravljenjem revmatskih in nenalezljivih pljučnih bolezni (npr. astma), pa z rehabilitacijo srčnih bolnikov, imajo pa tudi ginekološki oddelek.

Se nekaj o tamkajšnjih naravnih danostih. Lepote Boke Kotorske so znane, prav tako njena prijetna klima, ki tudi poleti ne preseneča s prehudimi temperaturami. Igalu ima tudi lepo, čisto črnogorsko peščeno plažo, ki nato v smeri proti ustju Boke preide v mivko, ta pa v blato. Domačini, pa tudi okoliški prebivalci, so se z igalskim blatom mazali že od nekdaj in primerov o njegovem koristnem učinku menda ne zmanjka.

Mineralno vodo Igličico pa so kak kilometer od Igala odkrili šele v novejšem času in naredili cevovod do Inštituta. Voda je rahlo radioaktivna, vsebuje mineralne snovi, ni pa topla, zato jo za terapevtske potrebe ogrevajo.

Danes je Inštitut znan tudi v svetu, saj ima stalne aranžmaje s švedskim in norveškim socialnim zavarovanjem, prihaja pa tudi mnogo Nemcev, Avstrancev in gostov iz arabskih držav. Nasploh pa so postele vedno polne, v sezoni morajo pa goste celo odslavljanje. Prav zato so se odločili za gradnjo novih objektov, kjer bo hotelski del namenjen v glavnem tujcem.

sebnem cevovodu črpali v objekt. Največji pretok morske vode bo 800 kub. metrov na uro.

Morska voda bo prišla na protitočnike, oziroma plošne toplotne menjalnike GEA Ahlborn. Na sekundarni strani protitočnikov pa bo sladka voda, ki bo krožila preko sistema batnih kompresorjev splitske tovarne Termofriz. V bistvu gre za dva podsistema: Večji s 5 stroji bo pripravljala ogrevano vodo na temperaturi 40 stopinj Celzija, manjši sistem z dvema strojema, pa bo pripravljala 55 stopinj toplo vodo. Dva sistema imamo, ker so takšne tehnološke zahteve investitorja, pa tudi zato ker bo tako omogočen kar najboljši izkoristek. Na hladnem delu pa sta oba sistema povezana in delujeta na temperaturnem nivoju 7 stopinj.

Seveda pa ne smemo misliti, da bo skozi črpalno stalno teklo 800 kub.

Nadaljevanje s 4. strani.

Precej težav je povzročilo tudi razformiranje Neimara. Če pa se omejimo na probleme pri izvedbi instalacij, potem je po Jurkovićevih besedah še največ težav z dobavami uvožene opreme.

Kaj pa vreme? Leto je poletje je bilo izredno vroče, kar spominja se kakšni problemi so bili s pomanjkanjem vode, pa s požari ob jadranski obali — tudi na območju Boke. No, monterjev poletna vročina ni kaj posebno motila, več je težav z novembrskim dežjem. V Boki Kotorski imamo kraj, kjer v vsej Evropi pade največ dežja. Igalu je sicer na trugem koncu Boke, a moč mu ne manjka. Predvsem pa leži skoraj bi rajše rekel čepi — pod istimi hribi, s katerih v jesenskem in zimskem deževju hrumijo vode proti morju. Te vode hrumijo v mesto — Kotor, Hercegnovi, pa tudi Igalu, ki imajo preslabo kanalizacijo, in tako pride do poplav. Na gradbišču je še posebej težko, saj tu drenaža sploh še ni narejena. Tako je neurje okrog 20. novembra zalilo strojnico v S objektu. No, ta stvar je bila hitro urejena.

Tudi Vili Muc iz OV je potrdil, da vročina letos poleti ni bila kak poseben problem in pojasnil, da je pač monter zaščiten pred vročino, saj dela v objektu. Mnogo hujše težave povročata voda in blato jeseni in pozimi.

Ko sem ga vprašal o problemih, je rekel, da jih je bilo vseh vrst. Na samem začetku je škripala disciplina, a to so uredili. Pri izvedbi je seveda treba marsikaj reševati na kraju samem. »Veste, pri tako velikem objektu je treba s tem že vnaprej računati,« je realistično rekel Muc in dodal, da je zato pomembno, da imajo dobre odnose z investitorjem nadzorno službo in tudi z gradbinci, pa lahko vse take reči sproti uredijo.

Glavno delo na tem objektu za OV pa je seveda toplotna črpalka, saj je to postrojenje, kjer je natlačenih zares ogromno raznih naprav in opreme. Vili Muc je povedal, da so se tu še posebej potrudili in na koncu rekel, da bi se rad posebej zahvalil OV vodilnim monterjem v svojem imenu in tudi v imenu tozdega vodstva, ker so ga res angažirali, da teče delo hitro in kvalitetno. Za strojne instalacije so to Alojz Balkovec, Anton Muc, Franc Rokavec in Valentin Gostič, za vodovod pa Leopold Breskvar in Alojz Jankovec.

LOJZE JAVORNIK

metrov vode na uro in da bo nepretržno delalo vseh sedem batnih strojev s polno močjo 7 megavatov. Sploh ne! Naprava je narejena tako, da bo najprej iskala ravnovesje v sistemu. To se lepo vidi pri letnem obratovanju, ko bo potrebno tudi hlajenje za celoten klimatizacijski sistem. Pri tem se bo seveda sproščala določena toplotna energija, ki je ne bodo spuščali neizkoriščene, pač pa jo bodo uporabljali na ogrevnem delu, saj bo tudi poleti potrebna toplota — npr. za gretje sanitarne vode, pa za gretje mineralne in bazenske vode.

To pa še ni vse. Ves sistem je zasnovan tako, da ne gre nobena energija v izgubo. Tako je tudi Termofriz svoje sicer serijske batne stroje zamenjal tako, da je za Igalu naredil polhermetično zaprto izvedbo. Takšna izvedba omogoča, da ujamejo tudi toploto elektromotorjev pri obratovanju in jo uporabljajo v ogrevnem sistemu. Projektanta sta pohvalila Sličane, da so pokazali razumevanje za posebne zahteve in naredili ustrezno spremembo svojih strojev posebej za ta objekt.

Glavno varčevanje pa dosegajo z regulacijo celotnega sistema, tako da delajo le tiste naprave, ki so zares potrebne in na optimalni moči. Vsak od batnih strojev ima štiri stopnje delovanja, imamo pa sedem takšnih strojev, pa množico črpalk in drugih naprav, ki uravnavajo delovanje sistema. Lahko si mislimo, kako zapletene naloge so tu, zato sta projektanta za regulacijo uporabila računalnik firme Sauter, ker doma ni sicer

stema, s katerim bi lahko rešili to nalogo. Računalnik bo torej skrbel, da bo naprava najprej izravnavala energetske potrebe znotraj hiše — ta je vzpostavljala ravnotežje med hlajenjem in ogrevanjem. To bo poleti v precejšnji meri uspevalo. Šele ko notranja izravnavna ne bo možna, se bodo vključile črpalke morske vode in tudi te samo toliko, kolikor bo res potrebno.

Dodatno zmanjšanje obratovalnih stroškov pa bodo dosegali s tremi akumulatorji tople vode s skupno prostornino 400 kub. metrov. To jim bo omogočalo, da bodo vodo ogrevali v času, ko je nižja električna tarifa in jo ohranjali. Seveda ne gre tu le za cenejši tok, pač pa tudi za to, da sistem obratuje v nočnem času, ko je električno omrežje manj obremenjeno, kar je pomembno za elektrodistribucijo.

Zdaj pa še o samem konceptu naprave, ki je povsem originalen. Toplotno črpalno za Igalu je prvotno sprojektiral Unioninvest, ki je predvidel vgradnjo turbokompresorjev. Toda takšnih naprav na domačem trgu ni in tako se je naš Projektivni biro spoprijel z nalogo, kako narediti to veliko toplotno črpalno s čim manj uvožene opreme.

»Tega smo se lotili zares junaško,« je rekel inž. Peter Gspan. »Nekaj izkušenj na manjših toplotnih črpalkah smo sicer imeli. Kolikor se je dalo, smo zbrali informacij iz literature in tudi iz prvih kontaktov s tujimi firmami, ko smo se razmišljali o uvozu določene opreme, smo dobili nekatere koristne napotke.«

A še preden sem ga lahko vprašal, koliko je bilo posnemanja, je rekel: »Veste posnemati se tu tujcev ni dalo. Nihče na Zahodu ne bi reševal tako velike toplotne črpalke z batnimi stroji. Prav gotovo bi uporabili turbokompresorje, kar bi pomenilo, da bi potrebovali manj strojev in da bi bilo celo postrojenje manj zapleteno in cenejše. Seveda pa to o ceni ne velja za nas. V Jugoslaviji so razmere povsem drugačne, saj pride uvožena oprema zelo draga. Torej je tu naša zasnova cenejša, obenem pa zagotavlja tudi zanesljivejšo obratovanje. Tako je, ker imamo več strojev in se izpad enega ne pozna tako močno. Upam si trditi, da se pri tej toplotni črpalci izpad enega agregata sploh ne bo poznal. To pa je zelo pomembno, saj tu nimamo nobenega rezervnega ogrevalnega izvora.«

Torej še ena značilnost toplotne črpalke v Igalu: V največji meri je naslonjena na jugoslovansko opremo. Tu je seveda tudi precej IMP-jeve opreme od regulacijskih ventilov, črpalk (razen tistih velikih, ki jih je dobavil Litostroj), armatur pa do razdelilcev in druge električne opreme, vključno s komandno ploščo.

Upoštevajoč vsa ta dejstva zares ni čudno, da strokovnjaki spremljajo dogajanje v Igalu. Energetska kriza ni prehodni pojav — nasprotno, o varčevanju z energijo bo treba vse resneje razmišljati. Toplotna črpalka je tudi povsem čist način ogrevanja. Ta objekt v Igalu pa je za IMP brez dvoma velikanska šola, pa tudi odlična referenca.

LOJZE JAVORNIK

Igalu: Prvi turistični kraj Boke

Na poti do Dubrovnika proti jugu je Igalu prvi kraj v Boki Kotorski. Če gremo še par kilometrov naprej, pridemo v Hercegnovi. Nemalo IMP-jevcev je Igalu spoznalo po službeni dolžnosti.

Prvo kar človeka zbode v oči, so visoke dvanajstnadstropne stropnice. To prav gotovo niso stavbe, ki bi jih človek pričakoval v idiličnem obmorskem mestu. A kdor hoče iskati stare stavbe in tradicijo, naj gre naprej — v Igalu je torej ostalo zelo malo.

Po drugi strani pa so me podatki, ki mi jih je dal predsednik skupščine igalskega turističnega društva Ilija Zeković zares presenetili. Igalu gotovo ni tako znan kot Hercegnovi ali Kotor, a vendarle je to prvi turistični kraj v Boki Kotorski, saj beleži okrog polovico nočitev v Boki, ima pa tudi polovico vseh turističnih postelj, pa tudi prav toliko urejenih kopališč. To je kraj, ki ima 5.500 prebivalcev, v največji turistični sezoni pa spravi pod streho še 15.000 turistov.

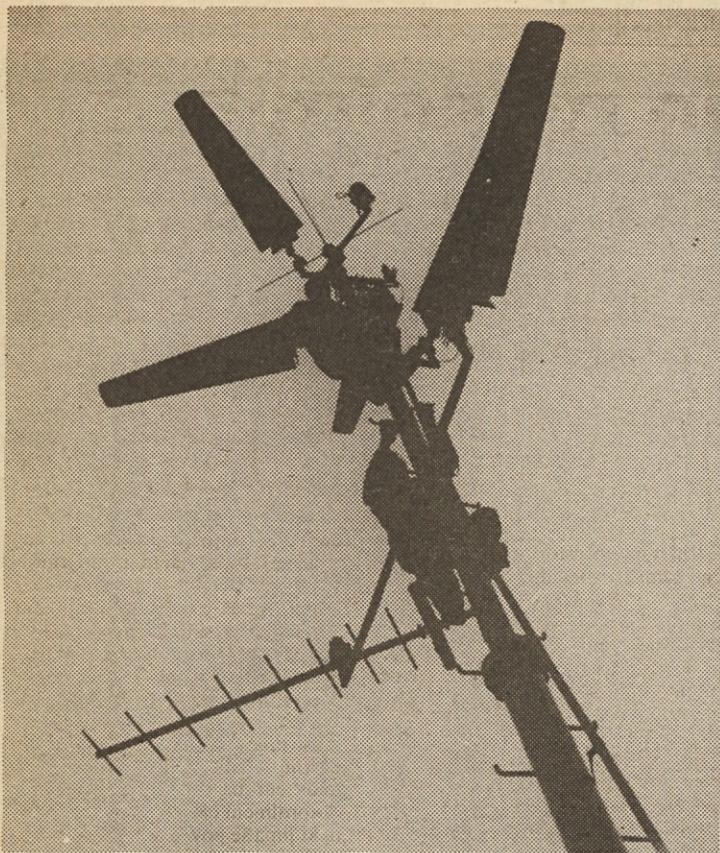
V Igalu so poleg Inštituta dr. Simo Milošević še trije hoteli (s skupno 1.320 posteljami) in dvanajst počitniških domov. Zanimivo, da v kraju ni niti enega družbenega avtokampa, zato pa kar 15 zasebnih.

Ilija Zeković je še rekel, da Igalu nima nobene potrebe za turistično propagando, problem tega kraja je, da v turistični sezoni ne more sprejeti vseh, ki bi v njem radi leto-

vali. Večina gostov prihaja sem zaradi zdravljenja — bodisi da se z njim sami mažejo na tako imenovani Stari banji, ali pa uporabljajo storitve Inštituta dr. Simo Milošević.

Kraj, kjer v Igalskem zalivu kopljejo iz morja zdravilno blato.

Za Bežigradom

Profesionalna antena za kabelsko TV

Konec novembra so serviserji tozda Ten-Telekomunikacije postavili anteno in vključili prvi del sistema kabelske televizije v bloku na križišču Titove in Triglavske ulice v bežigrajski soseski BS 5.

Za začetek je pripravljenih 63 priključkov, ko pa bodo dokončana vsa stanovanja v bloku jih bo 170, predvideno pa je, da bodo priključili še sosednji blok in nekaj drugih stavb, torej skupno okrog 300 stanovanj.

Čeprav v Glasniku o tem razen bežnih omemb nismo kaj dosti pisali, tozda Telekomunikacije že lep čas dobavlja opremo in montira sisteme kabelske televizije. Začeli so v stanovanjski soseski Livade pri Izoli, pa v turističnem naselju pri Umagu, kabelsko televizijo vgrajujejo v novih splitskih stanovanjskih soseskah, pa v Igalu in še kje. Tudi v Ljubljani so zgradili sistem za del Fužin in za eno od šišenskih sosesk.

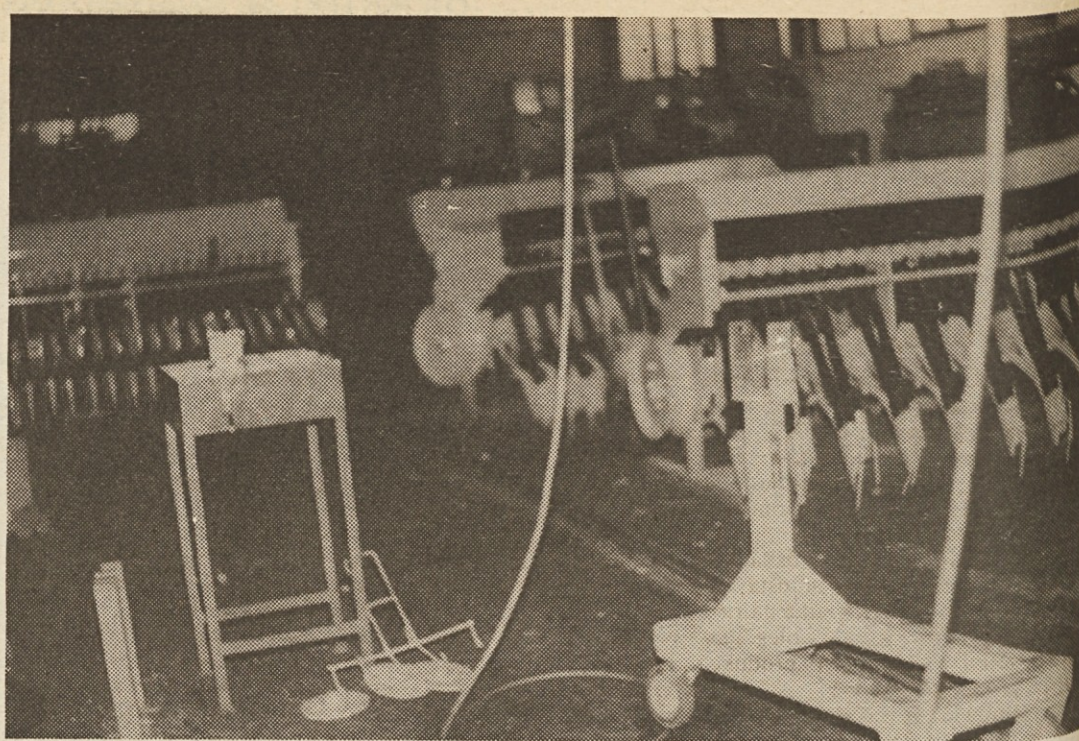
Novost v soseski BS-5 je, da so namesto klasične skupinske antene prvič v Ljubljani postavili profesionalno anteno ALP, kakršno so doslej v glavnem naročale televizijske hiše. Serviserja Dušan Prelovšek in Tone Maček, ki sta anteno postavila, sta povedala, da je njena odlika predvsem v dosti večji odpornosti proti

Panonija

Pogodba s Pegoraro

21. novembra so predstavniki delovne organizacije IMP Panonija in italijanske firme Pegoraro v Kopru slovesno podpisali oziroma izmenjali pogodbe. Petletna pogodba z znano italijansko firmo Panoniji iz Murske Sobotke zagotavlja najmanj milijardo lir izvoza na leto, hkrati pa tudi razširjeno ponudbo na jugoslovanskem trgu. Kot je povedal direktor Panonije Emil Zelko, gre ob sklenitvi omenjene pogodbe o kooperaciji poudariti zlasti to, da Panonija v svoj proizvodni program sprejema vrsto novih, tehnološko zahtevnejših proizvodov in tudi to, da bodo jugoslovanski kupci poselej lahko kupovali tudi kmetijsko mehanizacijo, ki je na našem trgu še ni bilo vse od posebnih strojev za rahljanje zemlje, površinsko obdelavo in tudi sejanje.

DUŠAN GRČA

Novi Panonijini sejalni stroji v proizvodnji.

V Panoniji so razvili nov sejalniki

Panonijin razvojni sektor je razvil novo nošeno sejalnico za setev 22 različnih kultur (vse vrste žitaric, trave, repe, korenja itd.). Sejalnica je srednje teška in primerna za kombiniranje z različnimi stroji za predsetevne priprave tal.

Značilnost nove sejalnice je značilnost enostavna konstrukcija. Tržišče stroja je pomaknjeno naprej. Ima različne izvedbe vlagalcev semen. Menjalniška gred preko koles sejalnice omogoča brezstopenjsko spreminjanje obratov. Menjalnik lahko vrti eno ali obe kolesi, kar je dobro pri drsenju. Aparat sejalnika v obliki izobljenega valja skrbi za stalne količine zrnja.

Nova sejalnica ima pribor, ki omogoča kontrolo sejanja: Kazalec količine semen v zaboju, avtomatični mehanični kazalec in čistilec koles. Možno pa je vgraditi še dodatno opremo — to je števec, mehanski diskantni hidravlični označevalec in napravo za trasiranje. Izdelujejo tri tipe z delovno širino 2 metra, 2,50 metra in 3 metre. ene so od 300.000 dinarjev za dvometrski strom do 360.000 dinarjev za trimetrski.

Glasnik je tudi vaš časopis!
Sodelujte!
Telefon uredništva:
(061) 321-043

L. J.

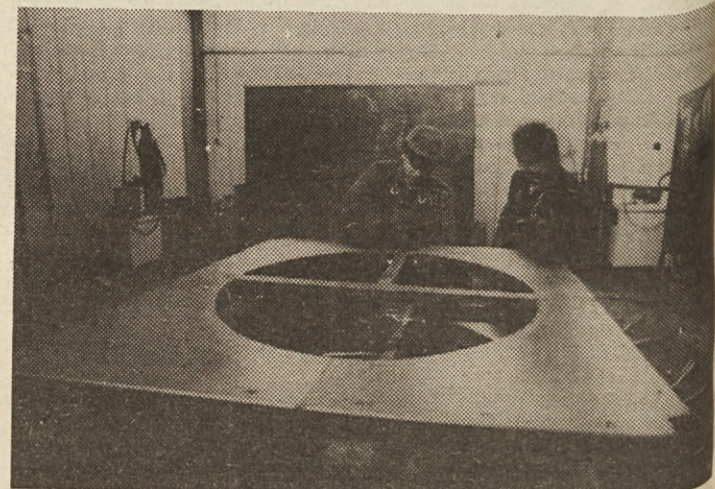
skim standardom in so jih doslej že prodali 80 v Italijo, Francijo in ZDA.

Jugoslovanskim kmetijskim strokovnjakom pa so Panonija novo sejalnico prvič pokazala pred kratkim na poljih kombinata ABC Pomurka blizu motela Carda pri Murski Soboti.

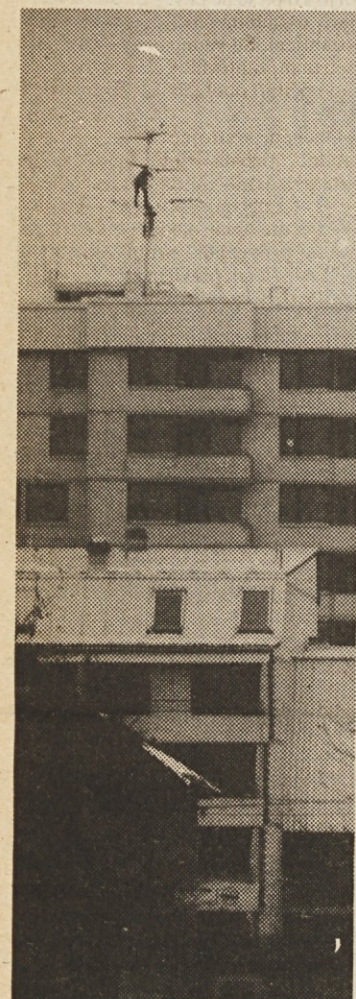
To žitno sejalnico Panonija proizvaja v kooperaciji s firmo Pegoraro iz Vicence, razvili pa so jo v lastnem razvojnem oddelku. Sejalnica ustreza vsem evropskim standardom in so jih doslej že prodali 80 v Italijo, Francijo in ZDA.

V petek, 22. novembra so prišli v Panonijo na obisk predstavniki Zagrebške organizacije Vatrosprem, znanega proizvajalca opreme za gašenje in predstavniki murskosoboške gasilske zveze. Panonci so pripravili prikaz, kako je mogoče škropilnice uspešno uporabiti tudi za gašenje. Prikazali so tako nahrbtno kot tudi prevozno škropilnico, ki jo je mogoče tudi transportirati oziroma dvigniti, da lahko gasimo iz zraka. Pogovor po preizkusu je pokazal, da je potrebno za gašenje vgraditi močnejši motor. To ni poseben problem, saj tako preurejena škropilnica tehta le 22 kilogramov, kar omogoča učinkovito uporabo za primer pri gašenju gozdnih požarov. Predstavniki Panonije in Vatrosprema so se zato dogovorili za sodelovanje. (Foto: Frku)

Dva posnetka iz Tiove proizvodnje: Zgoraj izdelava ohišij za konovente in spodaj sestavljanje protipožarnih loput.

Montaža antene za kabelski televizijski sistem. Za Bežigradom je prvi sistem v Ljubljani, ki uporablja profesionalno anteno.

Tio je dosegel dobre uspehe pri uresničevanju sanacijskega programa

Precejšen porast storilnosti

V Idrijskem Tiu ocenjujejo, da bodo letos povečali fizični obseg proizvodnje za okrog 13 odst., čeprav so precej zmanjšali število zaposlenih. Močno so tudi povečali izvoz — celo več kot še enkrat toliko, kot je predvideval sanacijski program. A kljub temu Tio se še ni povsem izkopal iz gospodarskih težav, zato bo zaprosil za enoleten odlog vračila sanacijskih kreditov, ki so mu jih odobrile Ljubljanske banke — temeljna enota Nova Gorica, Idrijski sklad skupnih rezerv ter IMP-jeva Interna banka.

V sanacijskem programu so predvideli, da bo Tio letos ustvaril približno 50 milijonov dinarjev ostanka dohodka. To se ne bo zgodilo. Ob devetmesečnem obračunu delovna organizacija sicer ni imela izgube, a tudi nobenih skladov. Tako pričakujejo, da bo tudi ob zaključnem računu.

Zakaj cilj sanacijskega programa ne bo v celoti dosežen?

»V glavnem smo vse točke dosegli, ali bili še boljši,« je rekel Tiovi direktor Zdenko Golob, »precejšnje odstopanje je le pri postavki: plačane obresti. V sanacijskem programu smo predvideli, da jih bomo morali v vsem letu plačati 58 milijonov dinarjev, v resnici pa smo za obresti že do konca septembra dali 96 milijonov dinarjev in ob koncu leta bodo znašale plačane obresti 130,6 milijona dinarjev.«

Vzroka tega nadplanskega porasta sta dva: Prvič ob sestavljanju plana niso predvideli tako hitre rasti obrestnih mer in drugič, računali so, da bodo lahko uporabljali sanacijske kredite 1. januarja, v resnici pa so dobili odobrene šele 1. aprila in so do takrat plačevali visoke obresti za kratkoročna posojila.

Prav zato Tio prosi upnike, ki so mu odobrili sanacijska posojila, za

zamik. Tio obresti seveda redno plačuje, gre za to, da bi začel vračati glavnico leta 1987 in ne že prihodnje leto. S tem, utemeljujejo v svoji prošnji, bi dobili potreben predah, da učvrstijo pozitivne trende in dosežejo trdno gospodarsko podlago.

Pri tem se sklicujejo na naslednje dosežke:

● Z okrepljeno prodajno dejavnostjo so si oskrbeli dovolj dela, tako da je zasedenost proizvodnje v drugem polletju celo 120-odstotna.

● Fizično so povečali izvoz — zlasti protipožarnih loput in rototermov. Pri tem lahko opozorimo na zanimiv podatek, da plan prodaje na tujem trgu izpolnjujejo celo bolje kot na domačem. V prvih 9 mesecih so izpolnili 69 odst. plana prodaje v Jugoslaviji, medtem ko so vrednost načrtovanega izvoza presegli za 103 odstotke. V Tiovem celotnem prihodu je bil delež izvoza 9,57-odstoten, konec leta pa bo še višji.

● Bistveno so povečali lastne vires denarja. Tako so na primer lani uspeli z lastnimi viri pokriti le 45,57 odst. vseh bruto naložb, letos konec septembra pa že 55,41 odst. Se večji skok so naredili pri financiranju zalog, ki so jih še konec lanskega leta še celih 71,66 odst. krili s tujimi viri, ob devetmesečnem obračunu pa je

delež tujih sredstev za kritje zalog padel pod polovico — na 49,47 odst. Ti podatki kažejo, da Tio tudi finančno okrevaja.

● V drugem polletju so uspeli zaveziti odhajanje visokokvalificiranih in kvalificiranih delavcev.

● Neplačano realizacijo so zmanjšali na približno 2,5 odst. celotnega prihodka.

● Z zahodnonemško firmo KAH so sklenili dolgoročno kooperacijsko pogodbo, pripravljajo pa tudi dolgoročno pogodbo s firmo Efaflex.

● Največji uspeh pa je povečanje fizičnega obsega proizvodnje ob zmanjšanem številu zaposlenih. To kaže veliko prizadevanje kolektiva, da bi prebrodil težave. Delno so odhajanje delavcev nadomestili s tem, da so poklicali na pomoč delavce Panonijine Kmetijske mehanizacije (decembra jih je bilo v Idriji še štirideset). Še vedno pa velja tudi septembrski sklep delavskega sveta, naj vsak režijec dela 16 ur mesečno v proizvodnji. Gre v bistvu za prostovoljno solidarnostno pomoč pri izvajanju napetih proizvodnih planov, saj proti tistim, ki delo v proizvodnji odklonijo po predpisih ni mogoče ukrepati. Toda velika večina režijcev zapredavno opravlja svoje obveznosti v proizvodnji, ker želijo pomagati firmi — in nekateri opravijo v proizvodnji še dodatne ure, če je potrebno. Imajo pa žal tudi nekaj posameznikov, ki v proizvodnjo nečijo, čeprav nimajo za to nobenega opravičljivega razloga.

Za prihodnje leto so si v Tiu zasta-

vili ambiciozen načrt, da bodo povečali fizični obseg proizvodnje za 17. nadaljnjih odst. Poleg tega nameravajo še naprej opuščati programe z dražjim materialom, tako da načrtujejo zmanjšati delež porabljenih sredstev v celotnem prihodu za 7 indeksnih točk. Izvoz bodo še naprej povečali in kot cilj so si postavili, da bodo z njim dosegli 13,4 odst. celotnega prihodka.

Omenil sem že, da Tio čisti svoje proizvodni program. Tako bodo v prihodnjem letu opustili proizvodnjo sanitarnih blokov in vozlov. Težave s temi izdelki so, kar zanje uporabljajo povsem drugačne repromateriale (plastika, tudi nekaj uvoza), kot za ostale programe, kar pomeni večje zaloge. Nasploh pa v Tiu ocenjujejo, da nimajo možnosti za razvoj vse svoje široke palete proizvodov, torej jim ne preostane nič drugega kot osredotočenje na ključne izdelke in programe, ki jih želijo še izpolniti.

Ena prvih nalog za prihodnje leto pa je tudi dokončna stabilizacija vodstva delovne organizacije. To je bila tudi zahteva delavskega sveta, a kot je povedal Zdenko Golob, naloge še niso v celoti končali.

V delovni organizaciji še nimajo vodij komercialne in splošno — kakovostnega sektorja. Razpis je sicer uspel in delavski svet DO ju je tudi imenoval, da obema še teče odpovedni rok, tako da bo preteklo še nekaj časa, morda do začetka aprila, da bosta prevzela svoji dolžnosti.

LOJZE JAVORNIK

Na rob 2. jugoslovanskemu festivalu tržnih komunikacij

Ne poznam vas — torej kaj ste mi že hoteli prodati?

V času vse bolj zaostrenih gospodarskih razmer tako na domačem kot tudi na tujih trgih, je v okviru stabilizacijskih prizadevanj napor za doseganje proizvodnih in kulturnih vidikov razvitega sveta, nedvomno med prvotnimi pomeni.

Katero je prva pot? Kako to delajo drugi? Kaj je prav in kaj ne? Kako naprej? Na ta in podobna vprašanja je na drugem jugoslovanskem festivalu tržnih komunikacij od 5. do 1. novembra v Portorožu poskušalo odgovoriti preko 600 jugoslovanskih propagandistov in ekonomistov, oblikovalcev propagandnih sporočil.

Ti so ocenjevali več sto tiskanih, audio in vizualnih komunikacijskih sredstev ter drugo propagandno gradivo — skratka najrazličnejše vrste ekonomske propagande, poleg tega pa smo si ogledali tudi najboljše tujo produkcijo in se tako lahko primerjali s svetom.

Izročnica za okroglo mizo o aktualnih problemih tržnega komuniciranja je bila misel, da je

glavna ovira pri njihovem razreševanju filozofija v delovnih organizacijah. Ta ni naravnana k trgu in potrošniku — uporabniku, ne opira se na težnje po boljšem in naprednejšem in to duši celotni tržni spekter in tudi tržno komuniciranje. Ugotovili smo, da je večina delovnih organizacij usmerjena zgolj v proizvodnjo oziroma proizvodne rezultate, ne pa v zadovoljevanje potrošniških potreb.

To je delno rezultat oziroma odgovor na razmere v aktualni družbenoekonomske politiki. Združeno delo se pač mora (?) privajati razmeram v katerih deluje — administrativno — dogovornemu gospodarstvu današnjega dne. Po eni strani se je kadrovska prestrukturirala in zaposlilo na ključnih in odgovornih mestih tiste delavce, ki so

najbolj uspešni v dialogu s administrativno in samoupravno birokracijo v borbi za devize, uvozne pravice, surovine in višje cene — namesto na tržišču; na drugi strani pa je pri nas veliko preveč tistih, ki jim objektivno ustreza netržno gospodarjenje.

Bitko, ki jo želimo (moramo!) dobiti, je potrebno torej voditi drugače: izbojujo jo lahko le kvalitetnejše, boljše in prodorne delo, ki je hkrati najbolj zainteresirano za funkcionarje tržnih mehanizmov, saj ga druge oblike dušijo in omejujejo. Žal je v našem gospodarstvu kvalitetnih, prodornih in konkurenčno usposobljenih subjektov le malo.

Kaj lahko ugotovimo v luči zgornjih ugotovitev v mestu in vlogi trženja oz. tržnega komuniciranja v poslovnem sistemu IMP? Na pred kratkim končani problemski konferenci o temeljnih planov za obdobje 1986—1990 je bila med drugim izrečena tudi ugotovitev, da smo na področju trženja napravili šele prve korake ter da rast in obseg proizvodnega deleža v sistemu IMP zahteva prilagoditve v organiziranosti potrebam učinkovitega poslovanja, zlasti tržnega nastopa.

Tudi v samih planskih dokumentih za naslednje srednjeročno obdobje je navedeni problematiki (upravičeno) odmerjeno veliko pozornosti. Skupno dogovorjene usmeritve je potrebno sedaj začeti le še uresničevati. To pa ne bo lahka naloga, kajti kot je zapisal dežurni satirik na festivalu »V ekonomski propagandi se razmere najhitreje spreminjajo — v referatih.«

Razmere, ki trenutno vladajo v sozdu IMP žal najbolj točno ilustrira sedaj že klasičen oglas Mc Graw-Hilla (založniška hiša v ZDA), kjer resen poslovni človek pravi:

- »Ne poznam vas.
- »Ne poznam vaše organizacije.
- »Ne poznam vašega proizvodnega programa.
- »Ne poznam vaših poslovnih partnerjev.
- »Ne poznam vaših dosežkov.
- »Ne poznam vašega ugleda.
- »Torej kaj ste mi že hoteli prodati?«

ZDRAVKO KAFOL

Pogovor z Jožetom Zidanškom iz Klime Celje

Inovatorji v brezzračju

Jožeta Zidanška, vodjo trženja v delovni organizaciji Klima Celje, sem spoznal, ko smo ob petintridesetletnici IMP-ja zbirali gradivo za predstavitev naših proizvodnih programov. Potem sem se z njim vedno srečeval, ko je šlo za obveščanje — najsi so bile to športne igre, ki jih je organizirala Klima ali pa informacije o raznih proizvodih. In tudi tisti predzadnji dan svoje službe, ko sva sedla za ta pogovor, je Jože Zidanšek še popravil informativni tekst, s katerim bo Klima predstavila jugoslovanski cementarjem svoje izkušnje in dosežke pri odpravljanju cementnega prahu.

»Vedno sem imel veselje za to področje in moram reči, da smatram informiranje za nepogrešljivo sestavino našega dela. Zame je pomembno, da pride informacija v prave roke na pravi način in v pravi čas. Če ima en človek informacijo, ni to nič. Cela skupina mora imeti vsaj bistvene informacije.«

Jože Zidanšek je prišel v Klimo leta 1971 in sicer v prodajo. Iskali so nove pristope v prodaji, ki je takrat stagnirala. Sploh trdim, da Klima ni bila v redu podjetje, saj je vendar imela že zelo izoblikovan proizvodni program, toda z dosežki prodaje niso bili zadovoljni. Mislim, da je pokojni direktor Mazej iskal nekoga, ki bi uveljavil nove pristope v prodaji.

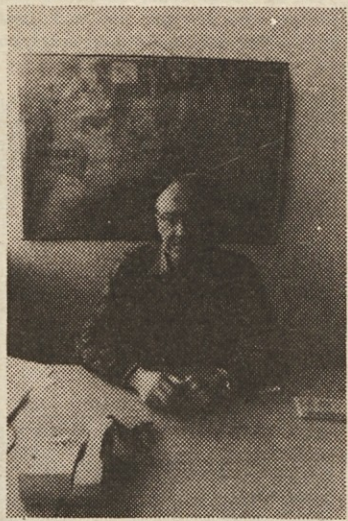
Tako je prišel v delovno organizacijo Jože Zidanšek, ki je kmalu nato po reorganizaciji delovne organizacije postal vodja komercialne in nato vodja skupnih služb, v katerih je bil tudi komercialni sektor.

Najin pogovor se je seveda sukal v glavnem okrog propagande. To je področje, ki mu v IMP-ju posvečamo mnogo premajhno pozornost. In še to, kar delamo, delamo brez koncepta, brez jasne predstave, kaj hočemo doseči in kakšen bi bil najbolj učinkovit način.

»Za Klimo lahko rečem, da zasnovano imamo. Izhajal sem iz vloge, ki jo ima delovna organizacija pri urejanju zastavljenih nalog. V Klimi upoštevamo, da naše propagandne poti ne morejo biti enake kot pri izdelkih široke potrošnje — na primer sadni sokovi ali zobne kreme. O naši usodi ne odločajo milijoni kupcev ampak morda 5.000 strokovnjakov. Seveda obeti rezultate našega dela mnogo ljudi, toda o naših tržnih uspehih vendarle odločajo strokovnjaki: projektanti, investitorji, nadzorni organi. Te ljudi moramo prepričati, da smo dobri in zanesljivi. Zato menim, da reklame na televiziji, radiu in v časopisih za nas niso pomembne, mnogo bolj pomembno je, da pridemo v strokovne publikacije. Predvsem pa moramo imeti dobre prospekte s čim popolnejšimi podatki.«

Potem je dal primer: »Klima je leta 1977 izdala tako imenovano S brošuro v srbohrvaščini. Prav pred

kratkim smo dali v tisk novo, razširjeno verzijo te brošure — spet v srbohrvaščini. Publikacija govori o vprašanju eksplozijsko varne izvedbe ventilatorjev. Mi v njej sploh ne hvalimo svojih izdelkov, pač pa pišemo o tem problemu. V bistvu predstav-

ljamo javnosti znanje. Ob izidu brošure je marsikdo imel pomisleke, češ da ni pametno objavljati takšne podatke. Toda izkazalo se je kot zelo pomembno, da smo na ta način informirali odločilne dejavnike v Jugoslaviji. Prej so bili ti problemi zelo slabo obdelani. Znano je bilo, da so eksplozijsko varne izvedbe ventilatorjev potrebne, nihče pa ni vedel, kaj in kako. Mi smo z omenjeno brošuro dali osnovno znanje, za kar smo dobili priznanje mnogih strokovnjakov tudi, na primer, s strojnih fakultet. Neposredne koristi od tega nismo imeli — samo stroške. Toda na osnovi gradiva, ki smo ga mi predstavili, so v Jugoslaviji pravilno predpisali zahteve protieksplozijske zaštite in Klima je v naslednjih letih prodala za mnogo milijard (starih) dinarjev tovrstne opreme. Seveda pa so ta leta prinesla tudi nova strokovna dognanja, zato smo se odločili za novo izdajo brošure.«

Če hoče biti propaganda prepričljiva, mora na preprost in razumljiv

način povedati, v čem je bistvo nekega izdelka — čemu je namenjen in kakšno so njegove prednosti pred drugimi izdelki. Prikazati mora utemeljitev programa. Vam to uspeva — na kakšen način?

»Pristostvujem pogovoru, ko se snujejo razvojne naloge in tako vem cilj: kaj želimo doseči z razvojem določenega izdelka. Proizvodnja in razvoj nista kot neka izolirana zvezda v vesolju — delamo za ljudi in zato je treba spremljati tržne potrebe in seveda tudi razvoj stroke. Človek, ki dela v industriji mora imeti vizije, saj brez njih ni človek.«

Toda če gledam pristop nekaterih drugih pri propagandi, teh vizij ne vidim. Dostikrat imam občutek, da se dela rutinsko, brez prave predstave, kaj je smisel tega dela.

»Če človek nima vizij, je obrtnik — preživlja od danes do jutri.«

Pa bi si upali trditi, da je vsak razvojni program v IMP-ju utemeljen s takšno vizijo, kot sva govorila?

»O IMP-ju ne morem govoriti, ker mnogo premalo poznam konkretne pristope v posameznih tozidih. Upam pa si trditi, da so v naši družbi zveze med razvojem in trgom pretrgane. Za razvijalca namreč ni dovolj, da obvlada le svojo in njej pridružene stroke, pač pa mora tudi zasledovati procese doma in v svetu z mnogo širšega gledišča. Če samo kopira tuje dosežke, je to plagiat, smisel je, da jih prekosimo. Torej ni dovolj, da je razvijalec strokovnjak — imeti mora tudi neke širše človeške, humane kvalitete. Takih ljudi je seveda malo. Pri nas pa imamo še druge omejitve — predvsem materialne. Očitno je, da Jugoslavija pada v znanstveno — tehnološko izolacijo. Poleg tega se mi zdi, da ves naš razvoj ni spoštoval kakovosti. Hoteli smo razviti veliko industrijo in proletarijat, pa smo zgradili industrijo z izgubami in lumpenproletarijat. Ker je ves sistem preveč egalitaren, je prišlo do tega, da smo postali inovatorji v brezračnem prostoru.«

Ostre sodbe, toda postale so že nekakšna splošna ugotovitev. Na vseh mogočih sestankih se že govori, da je treba uveljaviti kvaliteto, znanje, ustvarjalnost, pa tržna merila, pa svetovne primerjave: upajmo, da se bo to govorjenje odrazilo tudi v spremenjeni praksi.

Jožeta Zidanška pa sem vprašal za konec, kaj bo počel kot upokojenec. Ima morda konjičke, ki se jim bo zdaj lahko bolj polno posvetil?

»Imam nekaj zemlje in reči moram, da me vedno bolj veseli ob-

Toda obisk mora biti dobro pripravljen

Znanje na sejmi

Za celovito opremo regulacijskih sistemov je na razpolago zelo široka paleta izdelkov. Namembnost različnih komponent prikazujejo proizvajalci na specializiranih sejmih. Zaradi konkurenčnih bojev se vsi trudijo čim bolj predstaviti svoje izdelke. Razvijalec iz pogovorov in demonstracij, iz propagandnega gradiva in iz eksponatov lahko odkrije glavne ideje.

Konkurenčni boj seveda narekuje propagandne pristope, tako da na sejmu vsak proizvajalec z bliščem in superlativi predstavi svoje izdelke, po drugi strani pa skopari s podatki o tehničnih značilnostih.

Tudi na sejme so prodrli računalniki. Na Interklime 1985 v Parizu je vsak obiskovalec, ki je prišel na sejem kot predstavnik firme, dobil »klimakart«, s katero se je predstavljal na razstavnih prostorih. Tu so imeli naprave, ki so prenašale podatke na vprašalni list in obljubili, da bodo naknadno poslali željeno gradivo. Razstavljalec ima tako pregled interesov in kontrolo nad širjenjem informacij.

Naloga razvoja je, da zagotovi stalen tehnični napredek izdelkov. Za to najprej potrebujemo delovne izkušnje, katere zagotavljamo, da bo možno tisto, kar si zamislimo, tudi izdelati. Za pridobivanje novega znanja pa je koristno tudi spremljanje propagandnega gradiva v revijah in prospektih, seveda pa so zelo pomembni tudi neposredni stiki z drugimi proizvajalci. To sejni v veliki meri omogočajo. Seveda pa moramo vedeti, kaj hočemo, zato mora biti obisk na strokovnih sejmih pripravljen in povezan s konkretnimi programskimi vprašanji ali konkretnimi aplikacijskimi nalogami.

V IMP — tozdr Trate Avtomatika pozorno spremljamo razvoj naše branže doma in v svetu. Naši vzorniki so svetovne firme, saj je tudi naš cilj svetovna kvaliteta. To se nam danes že obrestuje, saj naš razvoj sledi trendom svetovnega razvoja. Na žalost pa velikokrat svoje sile v širši družbi drobimo, najnovejši trendi pa kažejo, da bomo uspehi, le če bomo sile združili, ker nam bo sicer začelo primanjkovati znanja in denarja.

Spričo zahteve, da morajo biti obiski programsko vodeni, smo v tozdu sprejeli podoben program. S poročili v Glasniku pa želimo informirati

tudi širši IMP-jev kolektiv o novitetah in predlogih za razmislek.

Interklime 85

Na sejmu Interklime 85 v Parizu so se predstavili številni francoski proizvajalci in vsi glavni nosilci svetovne produkcije s tega področja.

Razstavni prostor je bil razdeljen po karakterističnih komponentah: elementi za pretvarjanje energije, komore za pripravo zraka, naprave za pospeševanje pretoka zraka ter naprave za regulacijo.

Glede na razstavljene eksponate se vsiljuje ugotovitev, da razviti svet nima omejitev pri nafti, plinu in električni energiji. Pri klimakomorah pa je očitno trend, da se vpletje mikroprocesorska regulacija, s katero je možno doseči maksimalne prihranke energije, to pa omogoča tudi daljinsko vodenje in nadzor.

S področja dejavnosti tozdr Trate Avtomatika so bili prisotni vsi glavni proizvajalci, kateri so predstavili vse izvedbe regulacij.

Elektronske regulatorje so pokazale firme Johnson Controls, Honeywell, Elasta, SCS, BBC, Londs and GRY. Razvoj ima nekaj skupnih točk:

- razvoj malih sistemov, ki zagotavljajo maksimalno optimizacijo individualne porabe energije,
- razvoj sistemov, ki omogočajo različne nivoje daljinskega nadzora in vodenja.

Ta trend je zelo očitno, zato bo potrebno vložiti veliko naporov in združiti vse razpoložljive sile v družbi, da bomo lahko sledili svetovnemu razvoju.

Pri izvajalnih organih je zelo prisoten Belimo pogon, saj so ga vsi naštetih proizvajalci elektronskih regulacij uvrstili v svoje programe izvajalnih organov. Predstavnik na standih pa je navedel, da so v letu 1984 vgradili 300.000 teh pogonov. Praktično vsi manjši proizvajalci klima elementov vgrajujejo ta izdelek »pomarančne barve«. Tudi naš razvoj bo moral ubrati to smer.

Proizvajalci vlažilcev Armstrong, Defensor in Condor so predstavili nove tipe vlažilcev, ki zagotavljajo boljše odvajanje kondenzata.

Proizvajalci ventilatorjev in črpalk so predstavili sisteme za brezstopenjsko regulacijo. Wilo pa je svojo štirihitrostno črpalko postavil ob bok Renaultu 4. Propagandi ne zmanjka idej.

Proizvajalci regulacij brez pomožne energije so predstavili svoje zelo široke programe. Tako so Baelz, Samson, Honeywell — Braukman pokazali sestavljenosti komponent. Manjši proizvajalci pa so predstavili posamezne rešitve in povečali pestrost ponudbe.

Za merjenje časa sta Grässlin in Theben ponudila spekter ur, v katerem ne manjka visokozmogljiva digitalna ura. Manjši proizvajalci pa brez sramu sledijo, saj imajo dizajn, ki le minimalno odstopa.

Na sejmu so predstavili tudi elektromehanske regulacijske naprave, ki se razvijajo zlasti v smeri večje uporabe elektronskih pretvornikov.

Za konec bi rad poudaril, da je najbolj spoštljiv prodor računalnika na vsa področja vodenja. Prodor je zlasti v velikih sistemih nezadržen, saj so učinki zelo veliki. Tako specializirani proizvajalci nudijo programe za vodenje takih sistemov. Kot osnova jim služi računalniki Apple in IBM-PC. Očitno pa je tudi da kompletne sisteme nudijo samo Honeywell, Johnson Controls, SCS, Londs and GRY. Ostali pa še vedno nudijo stare utečene programe, ki jih le izboljšujejo v skladu s tehničnimi zmoglostmi.

Systems 85

Münchenški sejem je bil letošnja največja predstavitev sodobne računalniške tehnike. Na 105.000 kv. m razstavne površine je predstavilo novosti 1.400 razstavilcev iz dvajsetih držav, med njimi tudi Madžarska.

Zastopani so bili predvsem kompletni računalniški sistemi na najrazličnejša področja, od razvojnih sistemov do sistemov za vodenje celih tovarn. Ponudbo pa je dopolnjeval izbor raznovrstne strojne in programske opreme.

Zelo velikega zanimanja so bili deležni tako imenovani Computer Integrated Manufacturing ali CIM sistemi. Pomenijo še korak dalje od novih CAM sistemov, saj poleg reševanja tehničnih problemov vključujejo tudi organizacijsko in ekonomsko načrtovanje. Računalniški nadzor nad celotno tovarno naj bi omogočil optimizacijo časa, materialno planiranje in ničelno skladiščenje.

Posamezne enote takega sistema sestavljajo računalniška delovna

mesta, ki jih sistem lokalnih mrež povezuje v kompleksen informacijski, komunikacijski in nadzorni sistem.

Tak način dela omogoča posameznim strokovnjakom izredno učinkovito delo, izmenjavo informacij, vodji projekta pa daje možnost, da ima v vsakem trenutku popoln pregled nad stanjem celotnega projekta in njegovimi posameznimi fazami. Produktivnost se na nekaterih področjih poveča tudi do desetkrat.

Seveda takšni sistemi niso poceni, zato se proizvajalci poslužujejo najrazličnejših reklamnih prijemov. Firma GPP ponuja na primer svoj razvojni sistem EPOS, inštitutom in univerzam za simbolično ceno 500 DM. Sistem je namenjen projektiranju avtomatike na osnovi mikrovezij in stane drugače preko 100.000 DM.

Vsi ti sistemi temeljijo na hitrem razvoju zmogljivih mikrovezij, predvsem na Intelovem 80286 in Motorolinem 68000 mikroprocesorju, ki jima še povečajo zmogljivosti z grafičnimi in numeričnimi koprocesorji. To pa še ne pomeni, da so dobri stari osembitni mikroprocesorji že pozabljeni. Še vedno prevladujejo v vseh manj zahtevnih aplikacijah in se bodo očitno obdržali še v naslednjih letih.

Obenem s strojno opremo se je izredno razvila tudi programska oprema. Atraktivna na tem področju so bili ekspertni sistemi ali sistemi z umetno inteligenco, ki so se sposobni sproti prilagajati problemom na osnovi logičnih pravil in krmilnih navodil. Vsekakor izredno zanimivo področje, za nas predvsem zaradi sorodnosti s samoadaptivnimi regulacijskimi krogi.

Mnogi teh avtomatiziranih sistemov so v veliki meri odvisni od informacij, ki jih dobivajo od senzorjev. Ti sicer na sejmu niso bili nikjer posebej predstavljeni, so pa bili prisotni zlasti v sistemih, ki so vključevali robote. Očitno so že v široki uporabi senzori druge generacije z analogno pretvorbo signala. Nekateri prototipi pa že delujejo s senzori tretje generacije z digitalno pretvorbo signala. Tudi to področje je za naš program regulacije velikega pomena.

Med vso to parado digitalnih računalnikov se je precej neopazno znašel tudi primer ekobičajno nekoliko podcenjevane vrste analognih računalnikov. Firma BICC — VERO je z modelom AC 46093 predstavila sodoben in na področju regulacijske tehnike zelo uporaben pripomoček. Več računalnikov je možno povezati v sistem in tako simulirati zelo zahtevne regulacijske kroge.

In med vso to parado računalnikov so bile firme, ki razen atraktivnih hostes niso razkazovale ničesar. Vse, kar so ponujale, je bilo zbrano v enem samem fasciklu. Sezname seminarjev, tečajev, konzultacij. Nič drugega kot znanje, ki pa je pogoj za uporabo vseh imenitnih strojev v sedanjih »štantov«. Kajti tudi v teh je predvsem znanje.

Eden od načinov za pridobivanje znanja je tudi obisk sejmov. In morda tudi ena od stopnic do lastnega »štanta« na katerem od takšnih sejmov.

ANDREJ JELENC, inž.
DUŠAN TATALOVIČ, dipl. inž.

POPRAVEK

V članku »Največ skrbi nameniš socialno šibkim« na 6. strani novemberske številke Glasnika je napaka v prvem delu, ki govori o razponih in ocenjevanju delavcev v prvem odstavku drugega stolpca. Pravilno bi moralo pisati »vsi drugi delavci pa so bili lahko doslej ocenjeni do 25 oziroma 30 odstotkov.«

Zahvali

Sodelavcem in osnovni organizaciji sindikata tozdr TEN Telekomunikacije se ob izgubi dragega očeta iskreno zahvaljujem za izrazno sožalja, darovano cvetje ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

JANEZ KEBER

Ob smrti svojega očeta Anderlič Franca se zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata in sodelavcem Inženiringa za darovani venec, izrečeno sožalje ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

FRANC ANDERLIČ

»Iraška srečanja«

Pred kratkim je izšla knjiga Jožeta Volfanda »Iraška srečanja«. Avtor, odgovorni urednik Dela, je v njej strnil vtise v svojih novinarskih potovanj v to državo, med katerimi jo je prekrizal po dolgem in počez, bil večkrat tudi na fronti, se pogovarjal z uglednimi predstavniki države in obiskal tudi gradbišča jugoslovanskih organizacij, ki v Iraku izvajajo investicijska dela. Še posebej zanimivo za nas, IMP-jevce je, da je Jože Volfand precej strani svoje knjige posvetil tudi delavcem, ki jih je srečal v naši Delovni enoti Irak. Če vas knjiga zanima, jo lahko za 900 dinarjev kupite v tajništvu sozd IMP, Ljubljana, Titova 37, tretje nadstropje!

